

Halk Sağlığı Genel
Müdürlüğü

Haftalık İnfluenza (Grip) Sürveyans Raporu

2020/40-2021/20. Hafta

(28 Eylül 2020 – 23 Mayıs 2021)

HAZİRAN, 2021, ANKARA

T.C. Sağlık Bakanlığı
Halk Sağlığı Genel M¼d¼rl¼ę¼

Genel M¼d¼r
Doç. Dr. Fatih KARA

Genel M¼d¼r Yardımcısı
Uzm. Dr. Muhammet ME

Bulaşıcı Hastalıklar ve Erken Uyarı
Dairesi Başkanlığı

Daire Başkanı
Uzm. Dr. G¼len PEHLİVANT¼RK

HAZIRLAYAN

Uzm. Dr. Emine AVCI

Bu 'Rapor'da yer alan bilgiler, sonuçlar kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Halk Sağlığı Genel
Müdürlüğü

Bulaşıcı Hastalıklar ve Erken Uyarı Dairesi Başkanlığı

Haftalık İnfluenza (Grip) Sürveyans Raporu

ÖZET

2020/40-202/20. Hafta (28 Eylül 2020 – 23 Mayıs 2021)

Ülkemizde 2021 yılı 20. hafta aile hekimlerine grip benzeri hastalık semptomları ile başvuran ayaktan hastalardan Sentinel Grip Benzeri Hastalık (GBH/ILI) Sürveyansı kapsamında alınan 10 solunum yolu numunesinde influenza virüsü saptanmamıştır. 2020/40. hafta ve 2021/20. hafta arasında çalışılan 807 sentinel numunede 1(%0,1) influenza B virüsü tespit edilmiştir (tablo 1).

Belirlenmiş hastanelere 2021/20. hafta Ağır Akut Solunum Yolu Enfeksiyonu (SARI) nedeni ile yatan hastalardan Sentinel SARI Sürveyansı kapsamında alınan 11 solunum yolu numunesinde influenza virüsü saptanmamıştır, 4(%36,4) diğer solunum yolu virüsü tespit edilmiştir. 2020/47. hafta ve 2021/20. hafta arasında çalışılan 269 sentinel numunede influenza virüsü saptanmamıştır, 67 diğer solunum yolu virüsü (%24,9) tespit edilmiştir. Tespit edilen diğer solunum yolu virüslerinin %35,8'ini rhinovirüs oluşturmuştur (tablo 2).

Belirlenmiş hastanelere 2021/20. hafta grip benzeri hastalık semptomları ile başvuran ayaktan hastalardan solunum yolu numunesi alınmamıştır. 2020/47. hafta ve 2021/20. hafta arasında çalışılan 260 numunede influenza virüsü saptanmamıştır (tablo 3).

2020-2021 Grip Sezonu Genel Değerlendirme

2020/40-2021/20. haftalar arasında sentinel birinci basamak sağlık kurumlarına grip benzeri hastalık (ILI) nedeni ile başvuran hastalardan alınan 807 numunede 1(%0,1) influenza B virüsü saptanmıştır. Sentinel hastanelere ağır akut solunum yolu enfeksiyonu nedeni (SARI) ile yatan ve ILI nedeni ile başvuran ayaktan hastalardan alınan numunelerde ise influenza virüsü saptanmamıştır. İnfluenza aktivitesi ülkemizde ve dünyada sezonlar arası düzeyde (yaz mevsimi) seyretmiştir. Geçmiş influenza sezonlarına göre alınan numune sayısı düşüktür. COVID-19 salgını kişilerin sağlık kurumlarına başvuru davranışlarını, ülkelerdeki influenza sürveyansını etkilemiştir.

Sentinel Birinci Basamak Sağlık Kurumları Verisi (Sentinel ILI Sürveyansı)

Örnek alınan 807 ILI vakasının % 2,2'si 0-4 yaş, %8,3'ü 5-14 yaş, %82,3'ü 15-64 yaş, %7,2'si ≥65 yaş grubunda yer almaktadır(Tablo 4).

2021/20. hafta sentinel birinci basamak sağlık kurumlarına başvuran bireyler arasında grip benzeri hastalık yüzdesi bir önceki haftaya (%4,6) göre düşüş göstererek %3,3 saptanmıştır.

Sentinel Hastane Verileri (Sentinel SARI Sürveyansı)

2019/47-202/20. haftalar arasında ağır akut solunum yolu enfeksiyonu (SARI) nedeniyle hastaneye yatan hastalardan alınan 269 sentinel örnekte influenza virüsü saptanmamıştır. SARI nedeni ile yatan hastaların çoğunluğunu önceden COVID-19 tanısı almış olup hastalığın ilerlemesi nedeni ile hastaneye yatan hastalar oluşturmaktadır. Devam eden COVID-19 salgını, test öncelikleri ve kapasitelerinin yanı sıra sentinel sürveyans kapsamında hizmet sunan personel ve rutinleri etkilediğinden 2020/21 influenza sezonunda alınan numune sayısı düşüktür.

Örnek alınan 269 SARI vakasının %38,7'si 0-4 yaş, %7,1'i 5-14 yaş, %27,5'i 15-64 yaş, %26,8'i ≥65 yaş grubunda yer almaktadır(Tablo 4). Son haftalarda 15 yaş altı çocuk SARI vakasında artış mevcuttur. SARI nedeni ile örnek alınan vakaların <15 yaş grubu yüzdesi geçmiş sezonlara göre daha düşüktür (2016/17 sezonu % 54, 2017/18 sezonu %60,2, 2018/19 sezonu %73,7, 2019/20 sezonu % 51,7). 2020/21 sezonunda %45,8'inin <15 yaş grubunda olduğu görülmektedir.

Diğer solunum yolu virüsü pozitif 67 SARI vakasının 57(%85,1)'si 0-4 yaş, 5(%7,5)'i 5-14 yaş, 4(%6)'ü 15-64 yaş, 1(%1,5)'i ≥65 yaş grubunda yer almaktadır.

2021/20. hafta influenza sürveyansının yürütüldüğü sentinel hastanelere yeni yatan hastalar arasındaki ağır akut solunum yolu enfeksiyonu (SARI) yüzdesi bir önceki haftaya (%1,5) göre artış göstererek %2,0 saptanmıştır. Hastaneye yeni yatan hastalar arasındaki SARI yüzdesi <15

yaş altında geçmiş sezonlara göre düşüktür. Hastaneye yeni yatanlar arasında 55 yaş ve üstü yaş grubunun yüzde dağılımı son dört grip sezonuna göre yüksek iken, 1-14 yaş grubunun yüzde dağılımı ise daha düşüktür. Hastaneye SARI nedeni ile yatan hastalar arasında 35 yaş ve üstü yaş grubunun yüzde dağılımı son dört grip sezonuna göre yüksek iken, 14 yaş ve altı yaş grubunun yüzde dağılımı ise daha düşüktür.

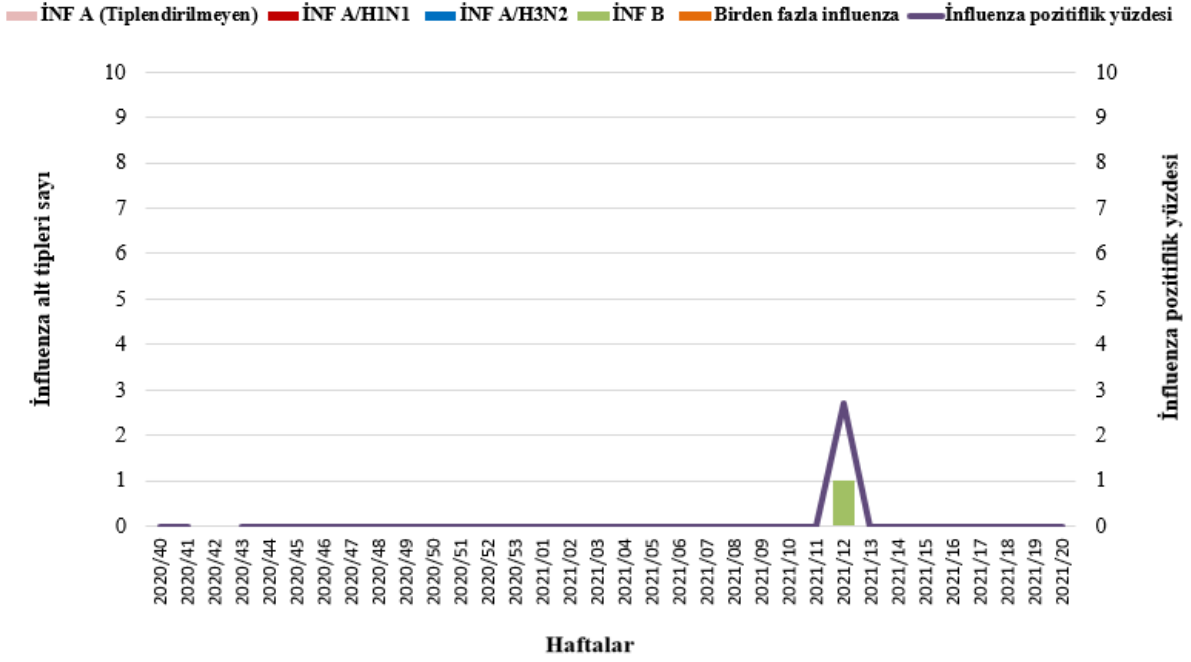
Belirlenmiş Hastanelere Ayaktan Başvurular (ILI)

Belirlenmiş hastanelere grip benzeri hastalık (ILI) semptomları nedeni ile başvuran 260 ILI vakasının %1,5'i 0-4 yaş, %3,1'i 5-14 yaş, %94,2'si 15-64 yaş, %1,2'si ≥ 65 yaş grubunda yer almaktadır (Tablo 4).

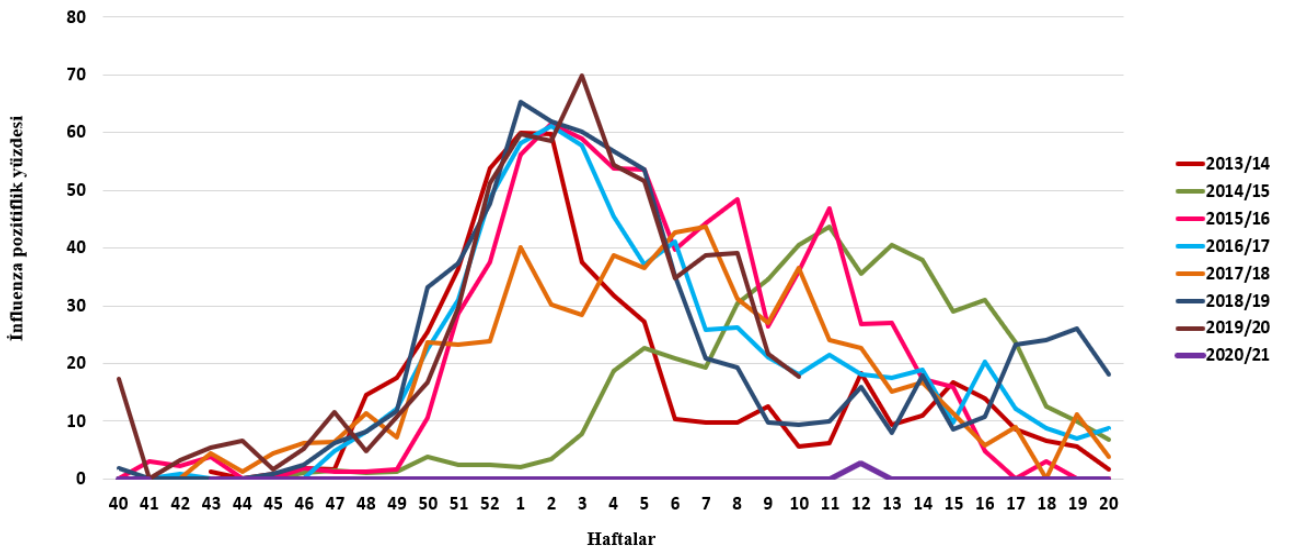
Tablo 1. Aile hekimlerine grip benzeri hastalık semptomları ile başvuran ayaktan hastalardan alınan solunum yolu numuneleri sonuçları, Sentinel ILI Sürveyansı, 2020/21 influenza sezonu.

	20. Hafta (17-23 Mayıs 2021)		40-20. Hafta (28 Eylül 2020-23 Mayıs 2021)	
	Sayı	%	Sayı	%
Çalışılan numune	10		807	
İnfluenza pozitif numune	0	0,0	1	0,1
İnfluenza A	0	0,0	0	0,0
İnf A*	0	0,0	0	0,0
İnf A H1N1	0	0,0	0	0,0
İnf A/H3N2	0	0,0	0	0,0
İnfluenza B	0	0,0	1	100,0
Negatif numune	10	100,0	806	99,9

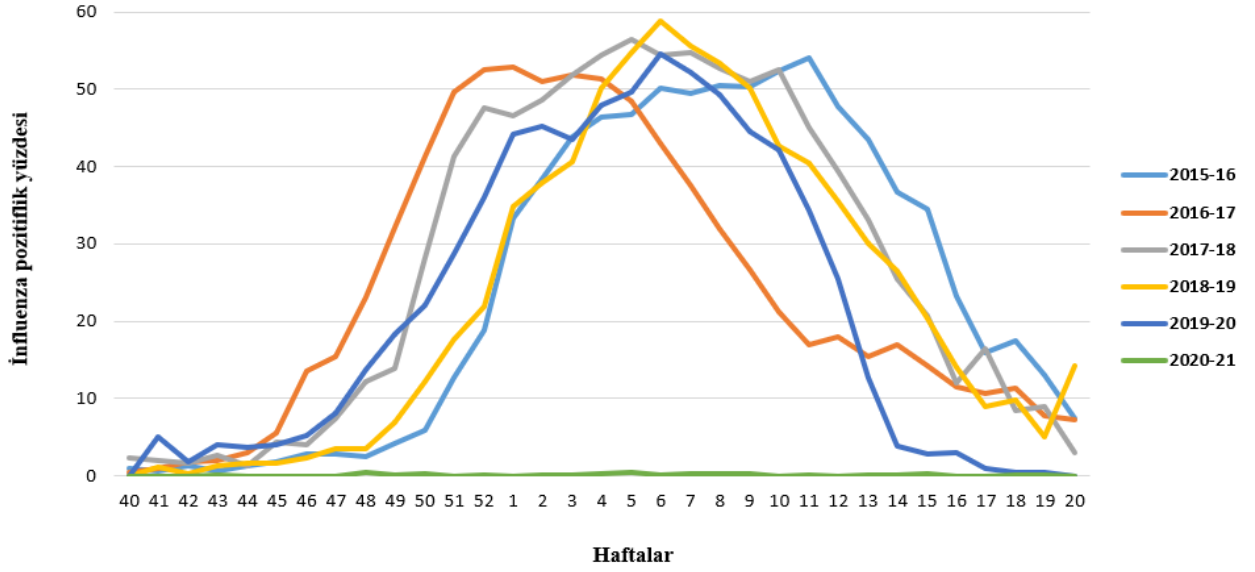
Sentinel İLİ numunelerindeki influenza alt tipleri ve influenza pozitiflik yüzdesi, 2020-2021 influenza sezonu.

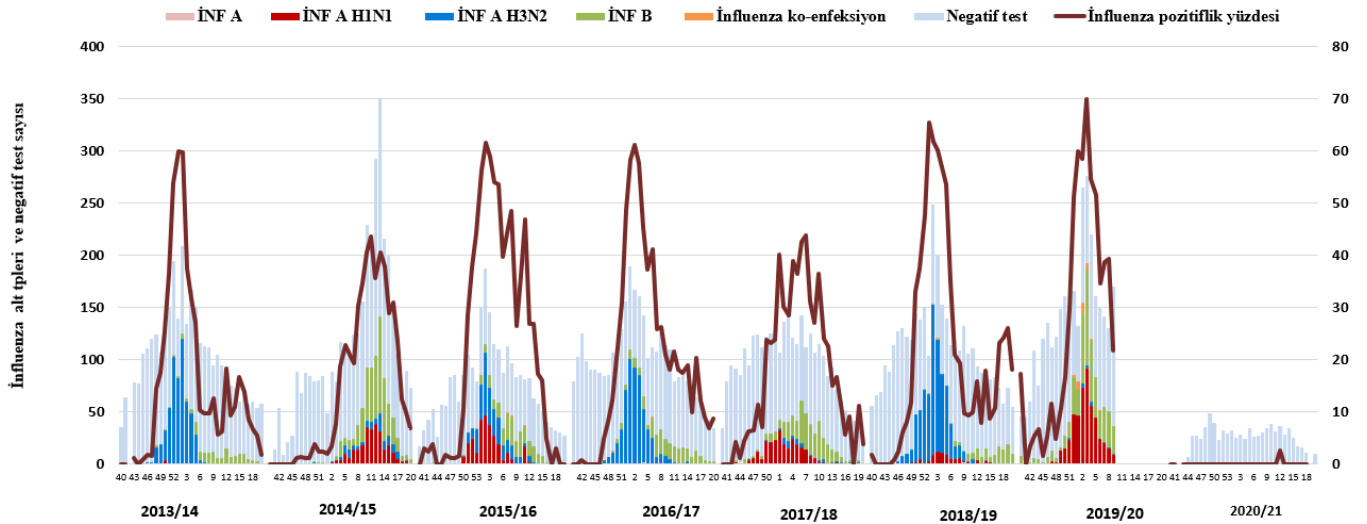
Son sekiz grip sezonu Sentinel İLİ sürveyansı kapsamında(aile hekimlerine influenza benzeri hastalık semptomları ile başvuran) alınan numunelerdeki influenza pozitiflik yüzdesi, Türkiye verileri.

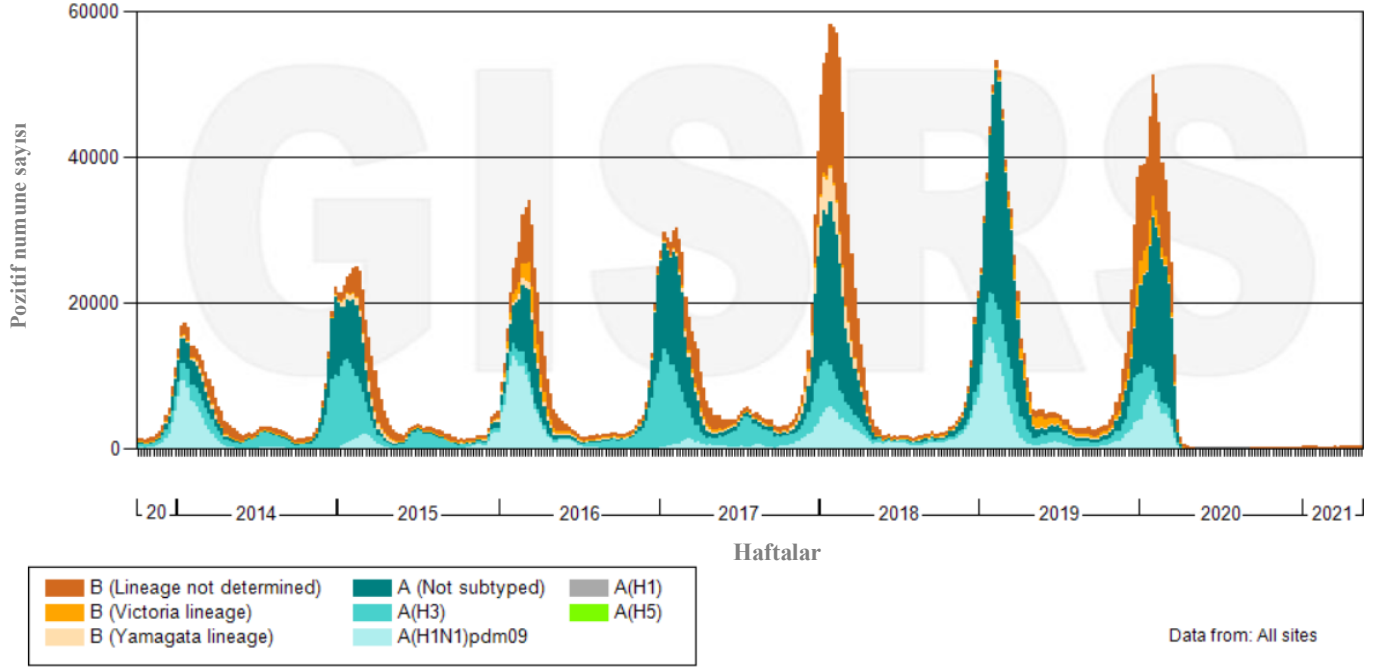
Son altı grip sezonu Sentinel İLİ sürveyansı kapsamında alınan numunelerdeki influenza pozitiflik yüzdesi, Avrupa verileri.

Son sekiz grip sezonu Sentinel İLİ sürveyansı kapsamında (aile hekimlerine influenza benzeri hastalık semptomları ile başvuran) alınan numunelerdeki influenza alt tipleri sayısı ve pozitiflik yüzdesi, Türkiye verileri.

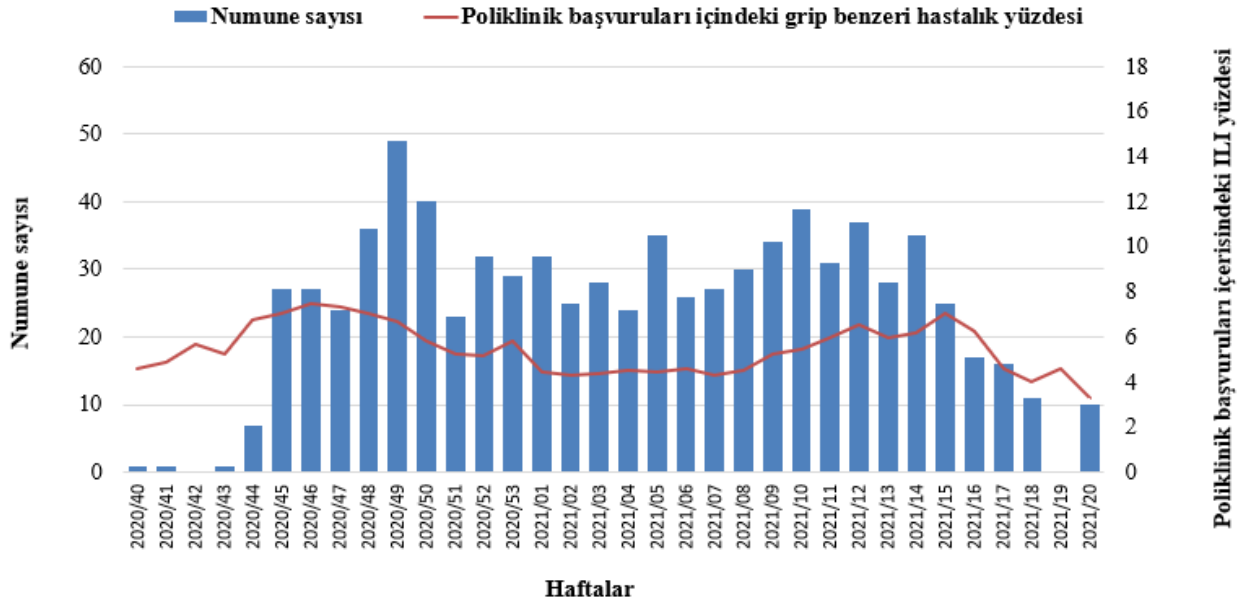
Son sekiz grip sezonu influenza alt tiplerine göre pozitif numune sayısı, Dünya verileri.

Data source: FluNet (www.who.int/fluNet), GISRS

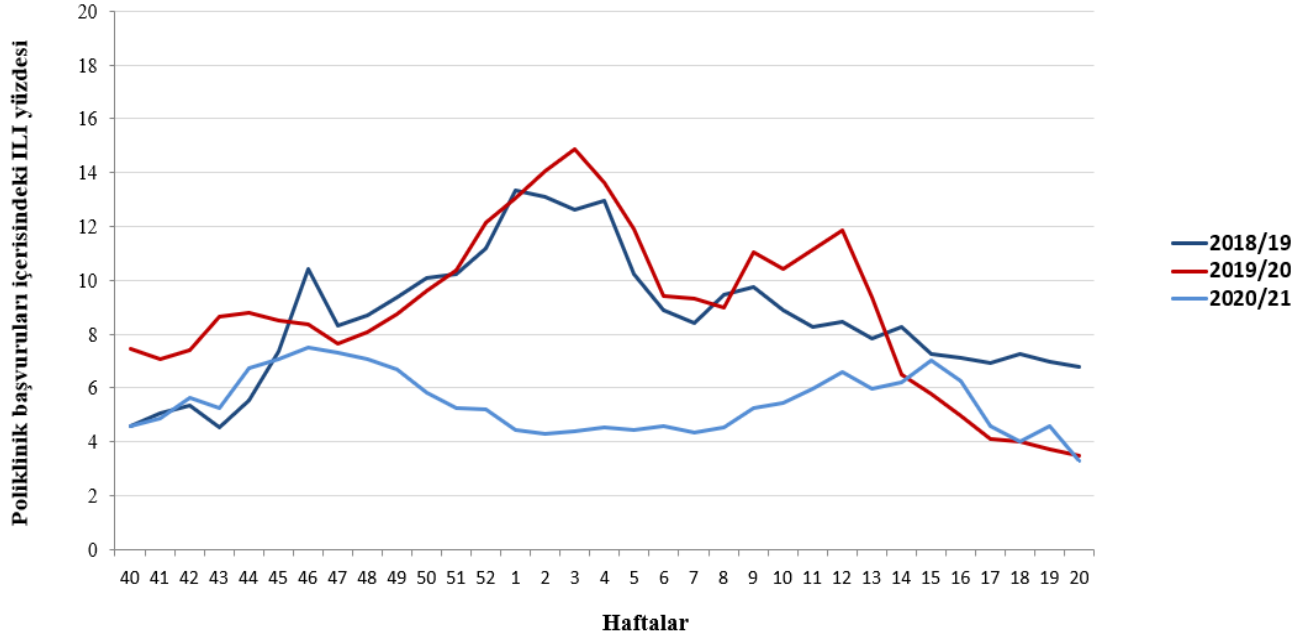
© World Health Organization 2021

Sentinel ILI sürveyansı kapsamında alınan numune sayısı ve poliklinik başvuruları içerisindeki influenza benzeri hastalık yüzdesi, 2020-2021 influenza sezonu.

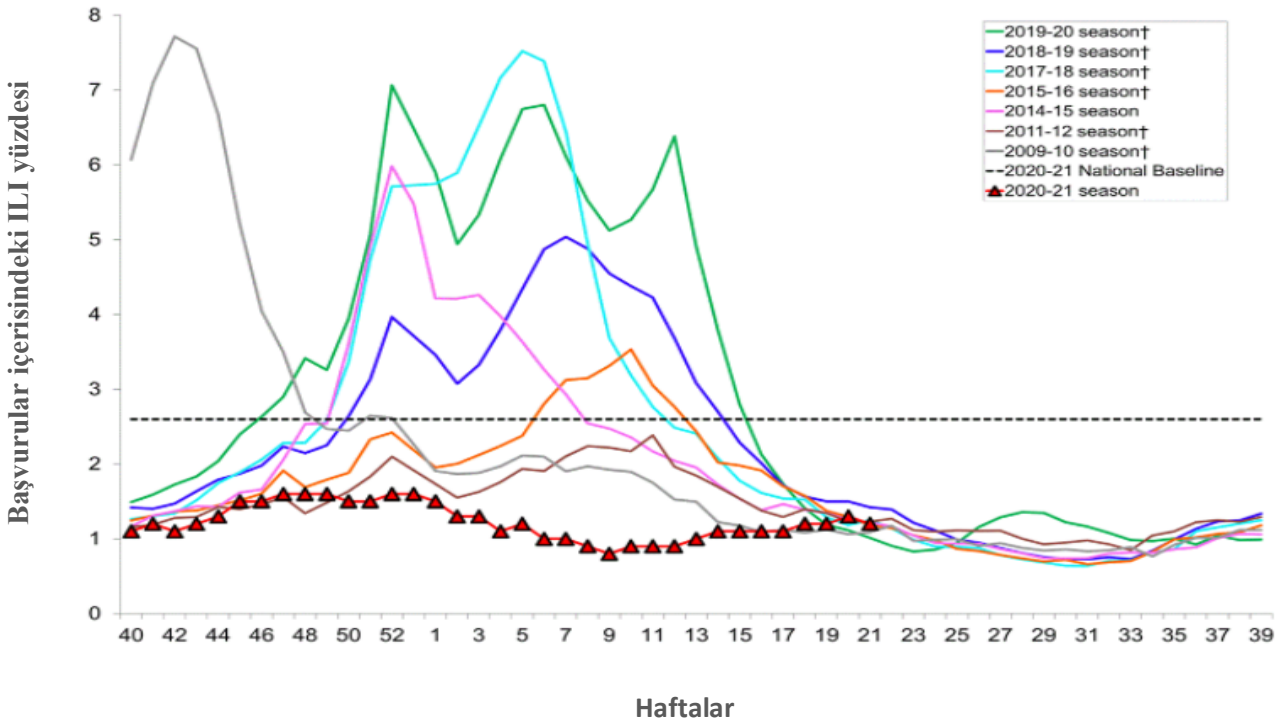

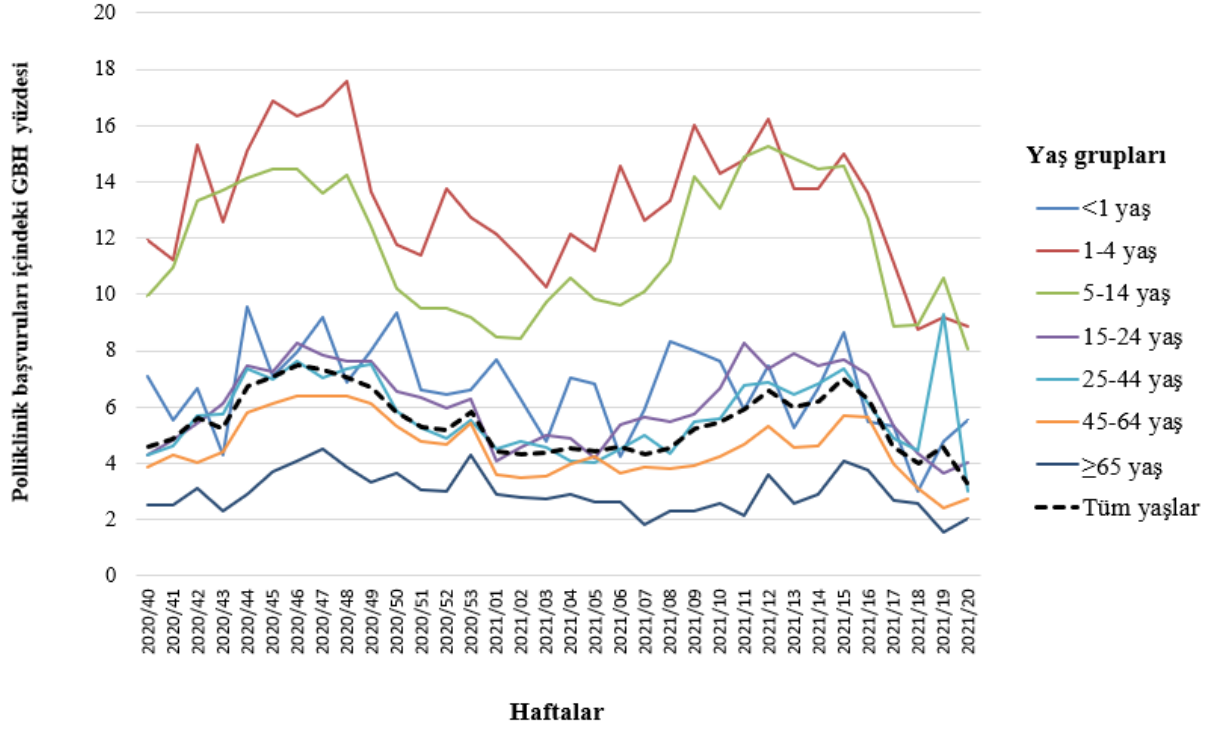
Son üç grip sezonu aile hekimlerine başvuran bireyler arasında grip benzeri hastalık yüzdesi, Sentinel İLİ Sürveyansı, Türkiye.

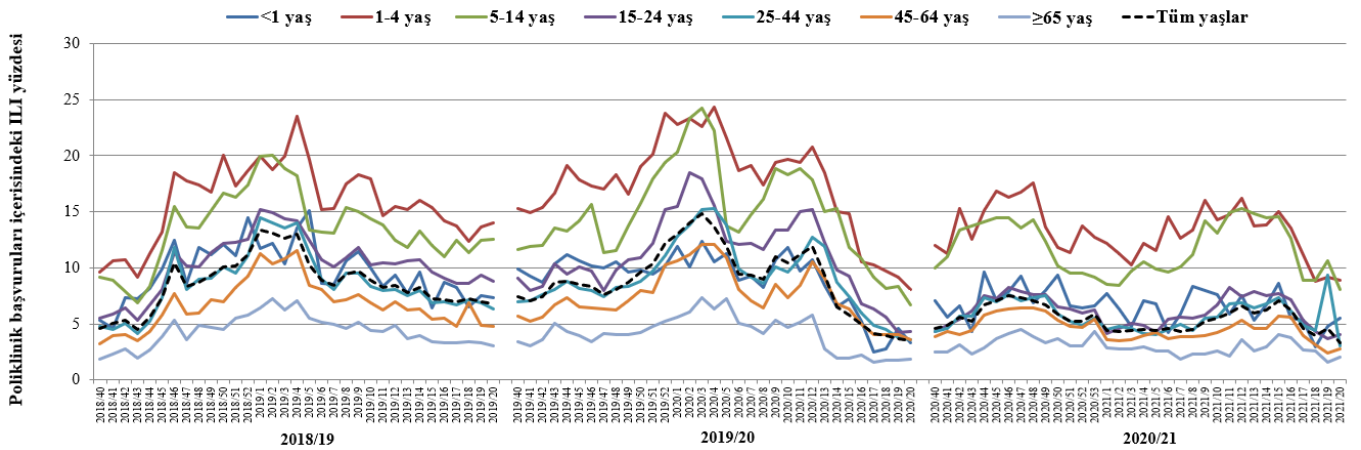
Son yedi grip sezonu sentinel birinci basamak sağlık kurumlarına başvuran bireyler arasında grip benzeri hastalık yüzdesi, ABD.

Aile hekimlerine başvuran bireyler arasında yaş gruplarına göre grip benzeri hastalık yüzdesi, Sentinel İLİ Sürveyansı, 2020-2021 influenza sezonu, Türkiye.

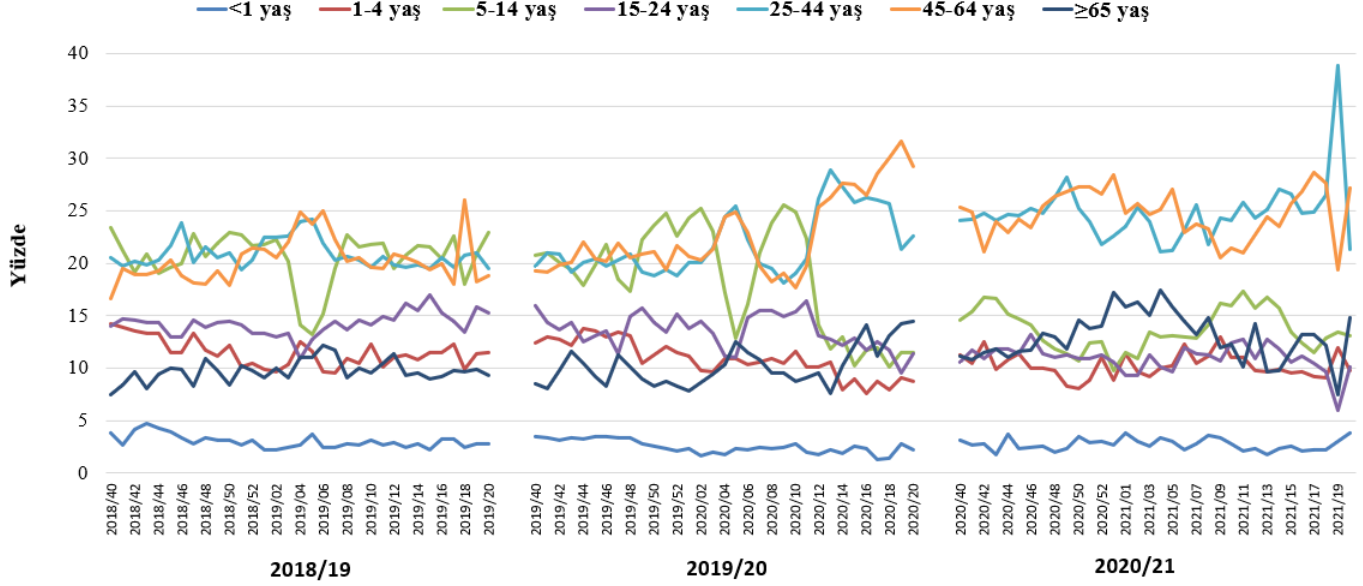

Son üç grip sezonu aile hekimlerine başvuran bireyler arasında yaş gruplarına göre grip benzeri hastalık yüzdesi, Sentinel İLİ Sürveyansı.

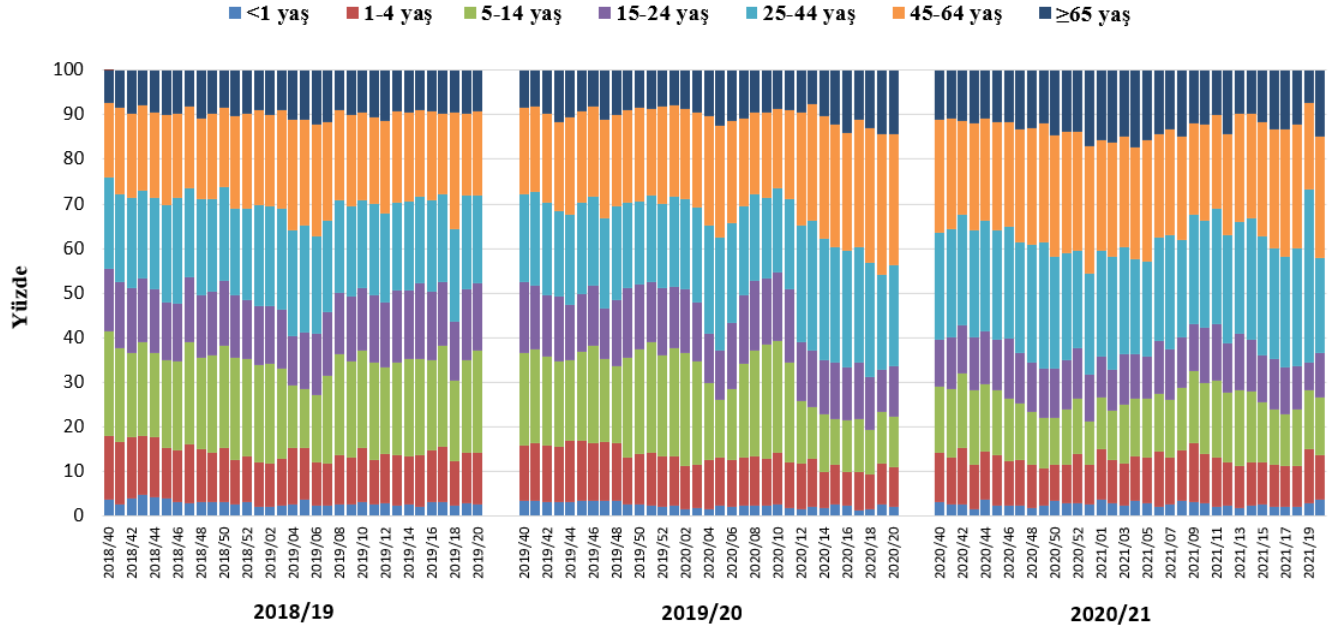

Son üç grip sezonu aile hekimlerine grip benzeri hastalık (ILI) semptomları ile başvuran bireylerin yaş gruplarına göre yüzde dağılımı, Sentinel ILI Sürveyansı, Türkiye(a=b).

a.

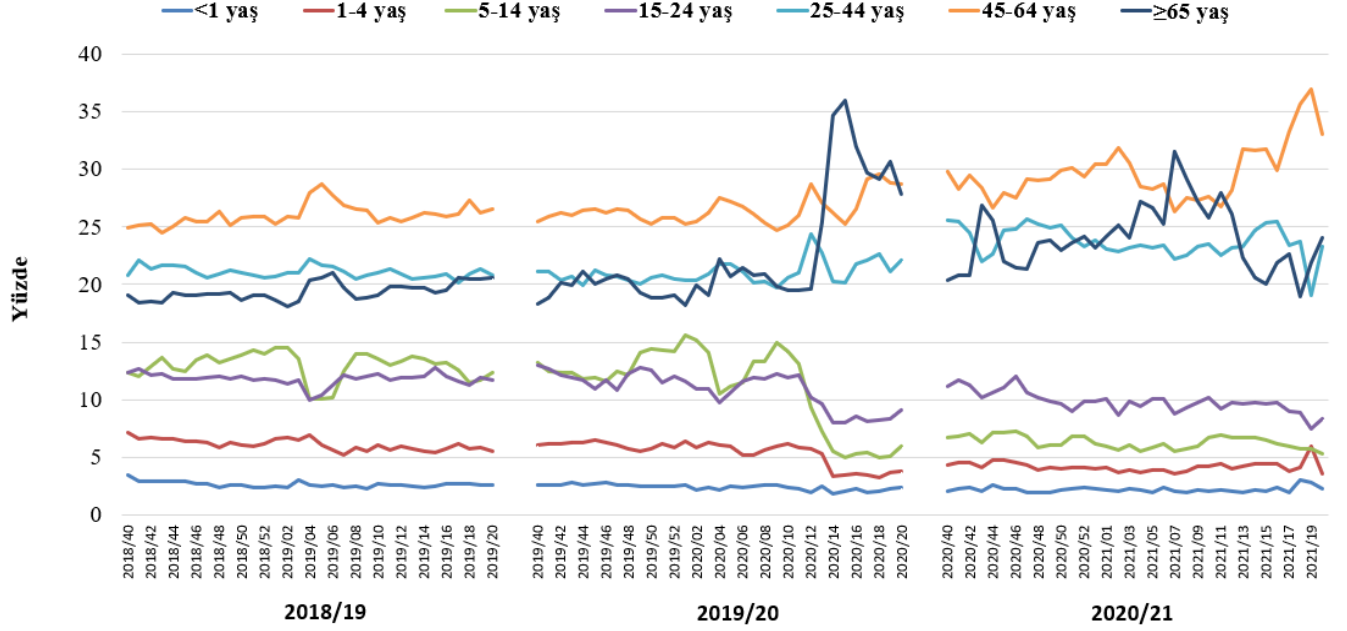

b.

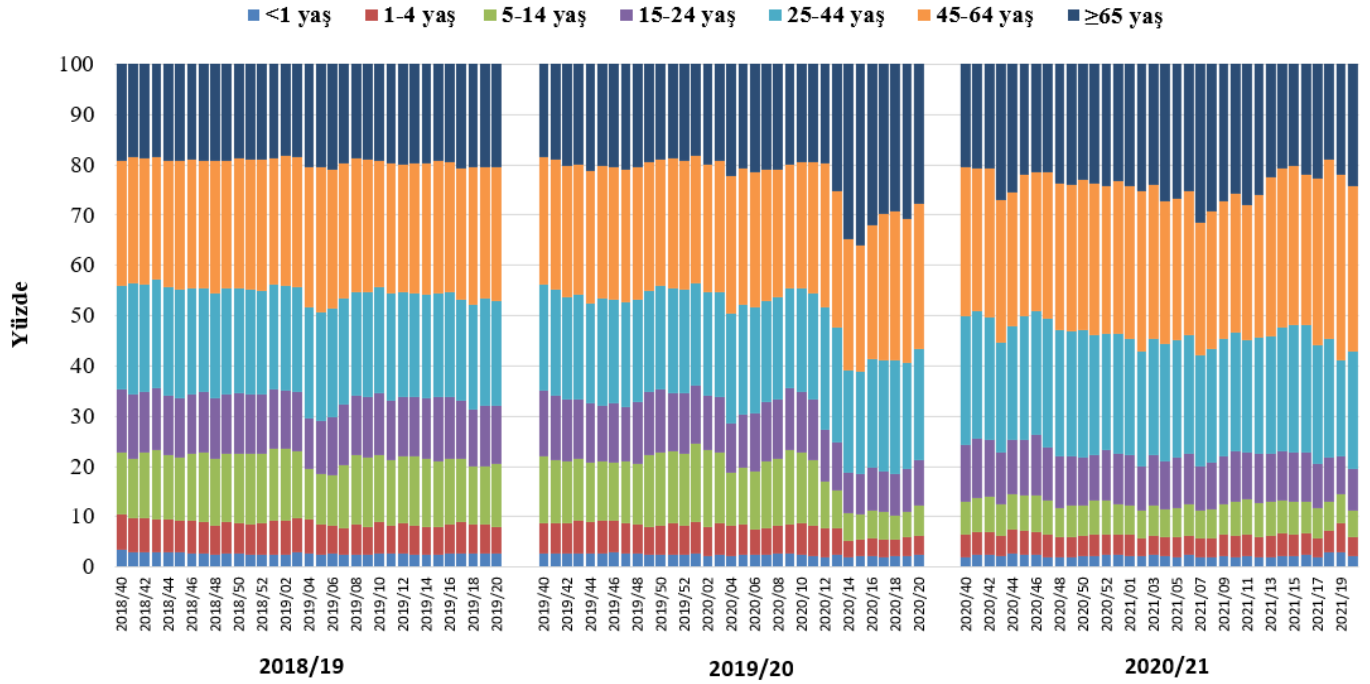

Son üç grip sezonu aile hekimlerine başvuran bireylerin (poliklinik başvuruları) yaş gruplarına göre yüzde dağılımı, Sentinel İLİ Sürveyansı, Türkiye (a=b).

a.

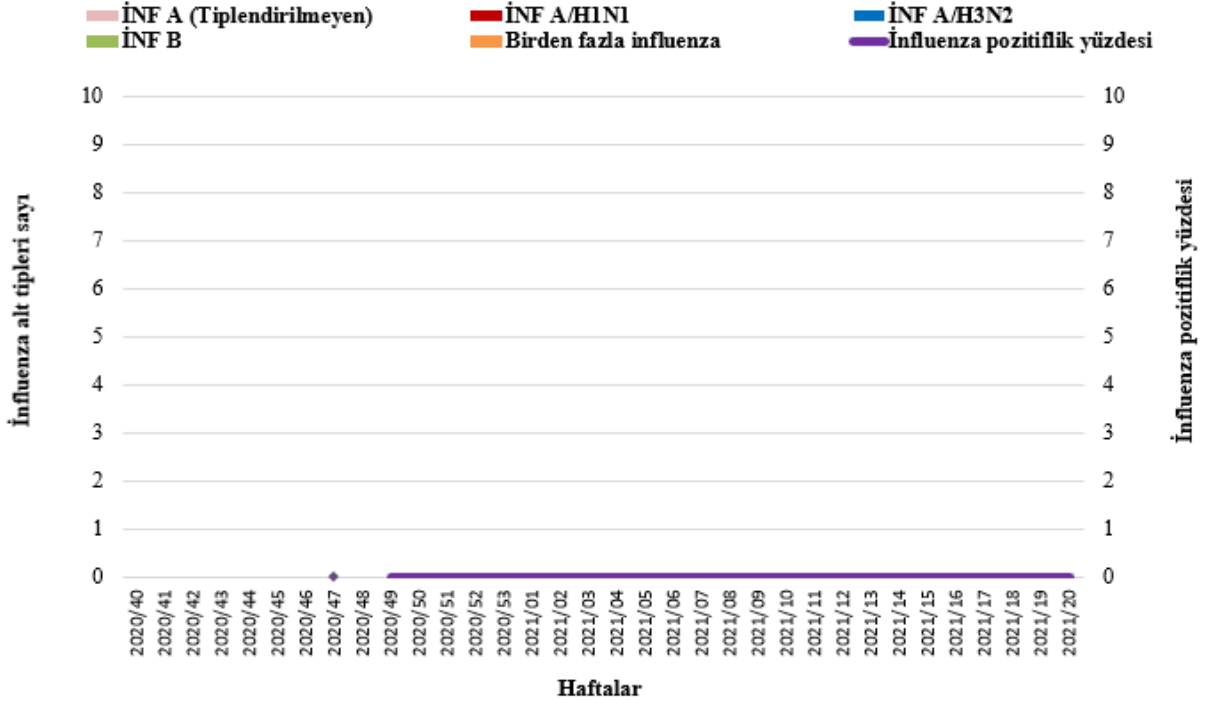
b.

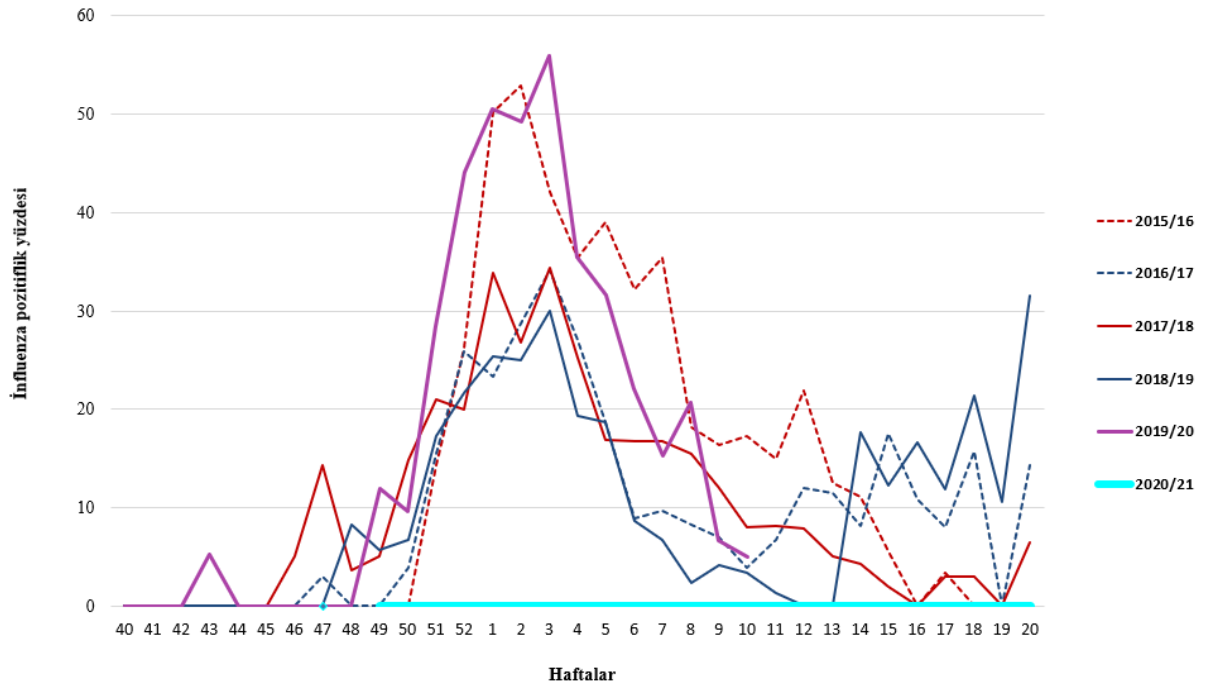
Tablo 2. Belirlenmiş hastanelere ağır akut solunum yolu enfeksiyonu nedeni ile yatan hastalardan alınan solunum yolu numuneleri sonuçları, Sentinel SARI Sürveyansı, 2020/21 influenza sezonu.

	20. Hafta (17-23 Mayıs 2021)		40-20. Hafta (28 Eylül 2020-23 Mayıs 2021)	
	Sayı	%	Sayı	%
Çalışılan numune	11		269	
İnfluenza pozitif numune	0	0,0	0	0,0
İnfluenza A	0	0,0	0	0,0
İnf A*	0	0,0	0	0,0
İnf A H1N1	0	0,0	0	0,0
İnf A/H3N2	0	0,0	0	0,0
İnfluenza B	0	0,0	0	0,0
Diğer solunum yolu virüsü(DSYV) pozitif numune	4	36,4	67	24,9
Adenovirus	0	0,0	0	0,0
Coronavirus	0	0,0	6	9,0
Enterovirus	0	0,0	2	3,0
H. bocavirüs	0	0,0	6	9,0
H. metapneumovirus	0	0,0	0	0,0
Ko-enfeksiyon DSYV	4	100,0	22	32,8
Mycoplasma pnönoniae	0	0,0	0	0,0
Parainflenzavirus	0	0,0	4	0,0
Parechovirus	0	0,0	0	0,0
Rhinovirus	0	0,0	24	35,8
RSV	0	0,0	3	4,5
Diğer	0	0,0	0	0,0
Ko-enfeksiyon İnfluenza ve DSYV	0	0,0	0	0,0
Negatif numune	7	63,6	202	75,1

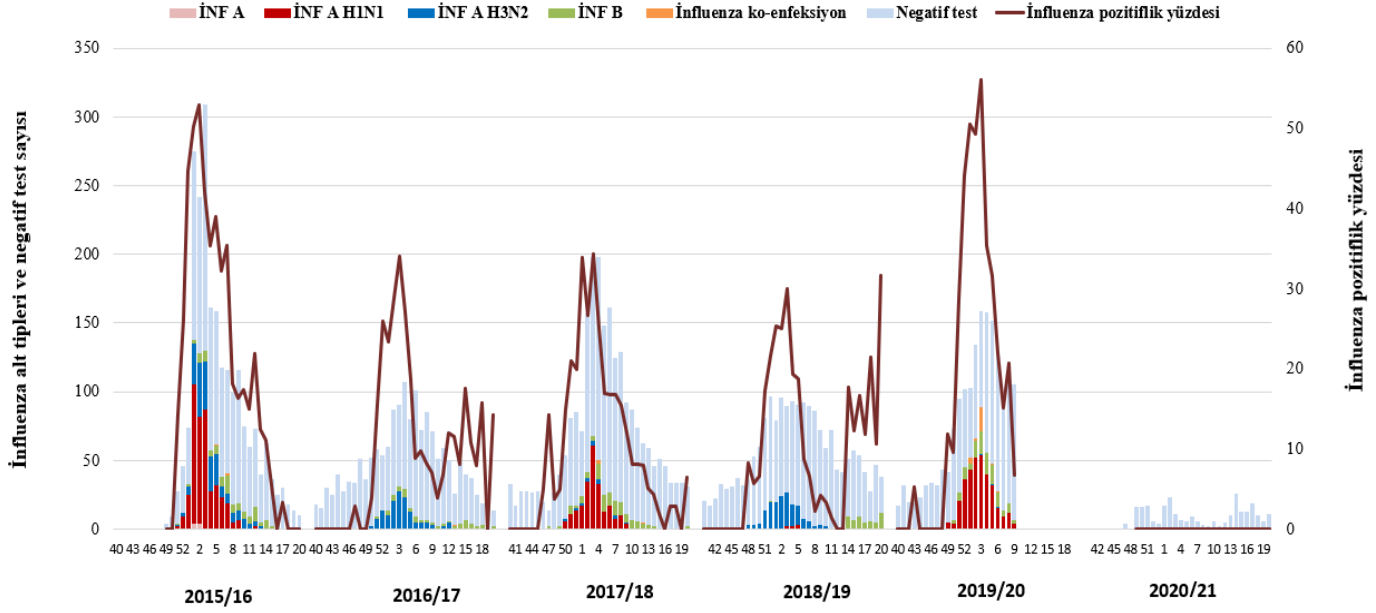
SARI nedeni ile yatan hastalardan alınan numunelerdeki influenza sayısı ve influenza pozitiflik yüzdesi, Sentinel SARI Sürveyansı, 2020-2021 influenza sezonu.

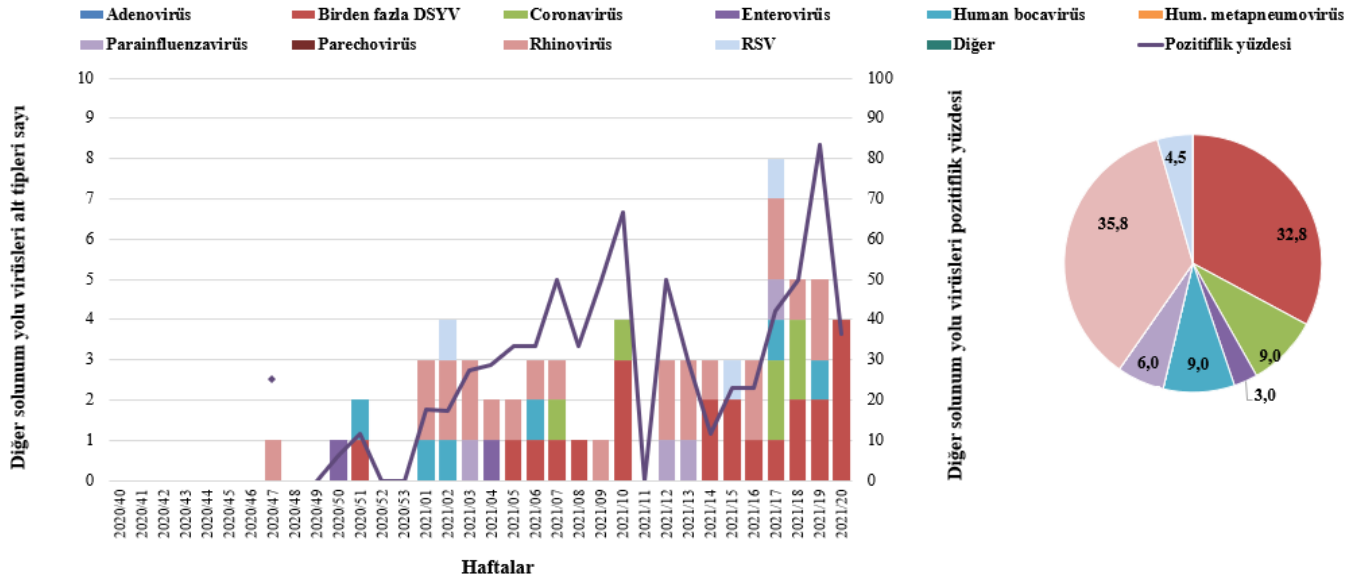
Son altı grip sezonu SARI nedeni ile yatan hastalardan alınan numunelerdeki influenza pozitiflik yüzdesi, Sentinel SARI Sürveyansı. 2015-2021.

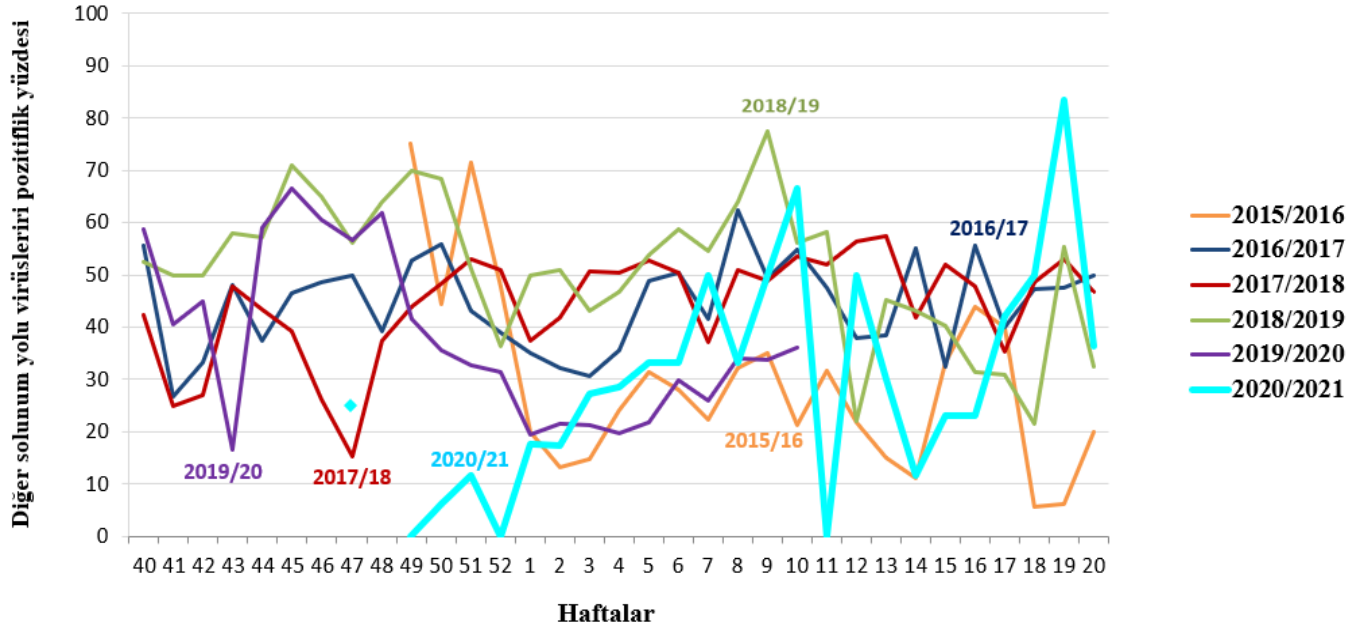
Son altı grip sezonu SARI nedeni ile yatan hastalardan alınan numunelerdeki influenza alt tipleri sayısı ve pozitiflik yüzdesi, Sentinel SARI Sürveyansı, Türkiye, 2015-2021.

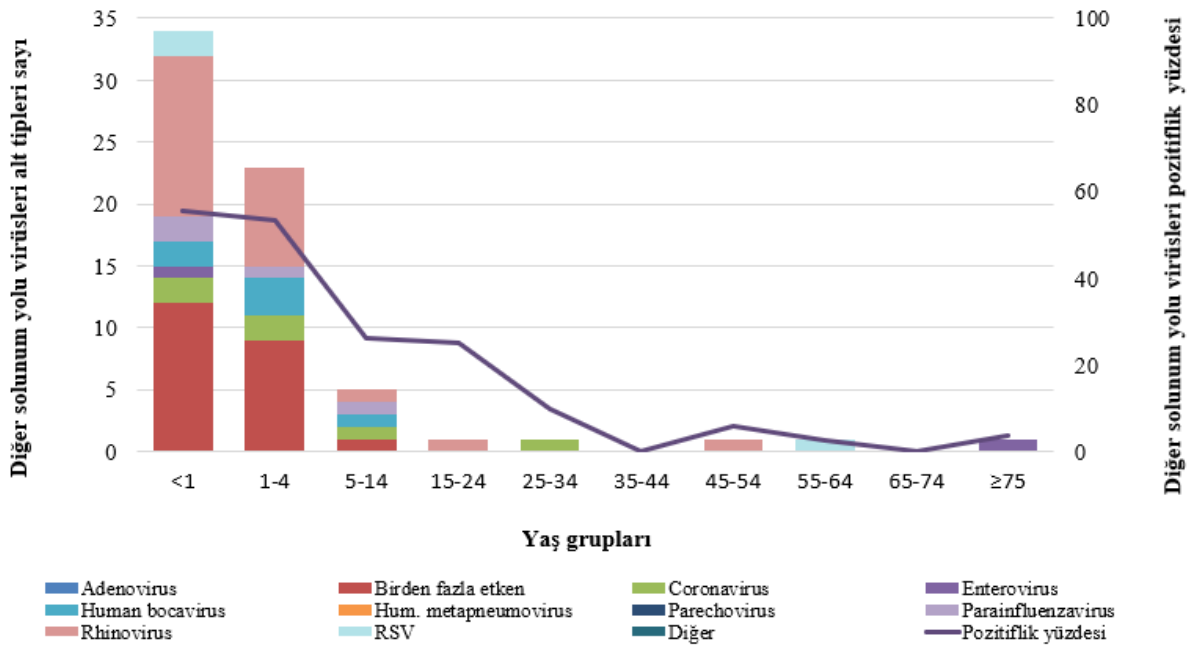
SARI nedeni ile yatan hastalardan alınan numunelerdeki diğer solunum yolu virüsleri sayısı, DSYV pozitiflik yüzdesi, Sentinel SARI Sürveyansı, 2020-2021 influenza sezonu.

Son altı grip sezonu SARI nedeni ile yatan hastalardan alınan numunelerdeki diğer solunum yolu virüsleri pozitiflik yüzdesi, Sentinel SARI Sürveyansı. 2015-2021.

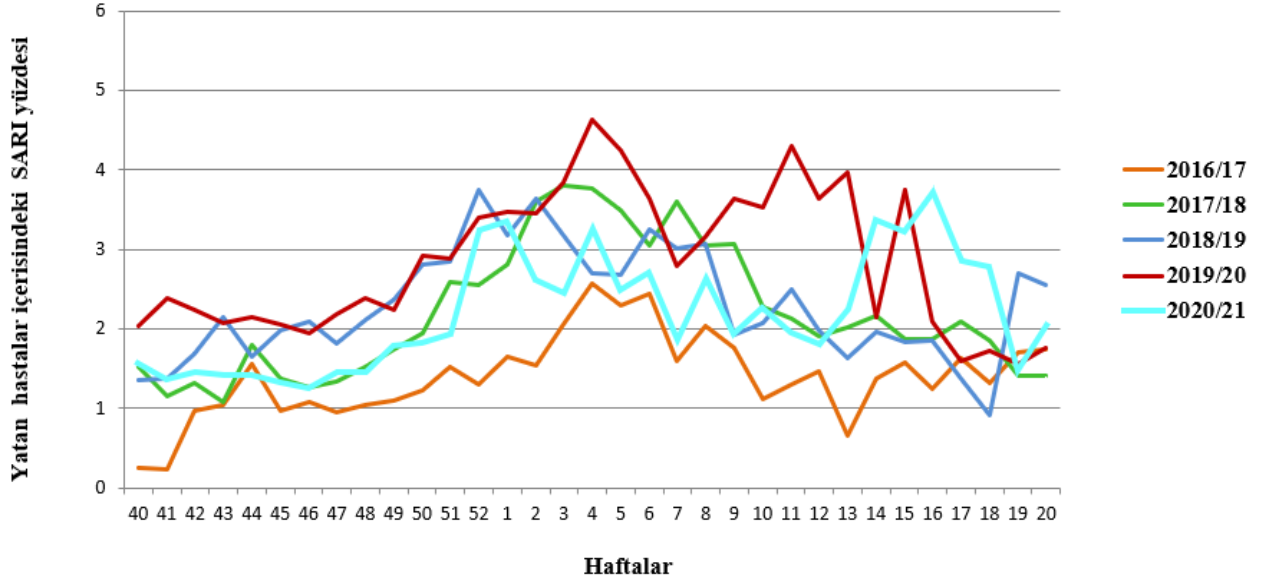

Diger solunum yolu virüsleri (DSYV) pozitif SARI vakalarının yaş gruplarına göre DSYV'ü alt tipi dağılımı ve DSYV'ü pozitiflik yüzdesi, 2020-2021 influenza sezonu.

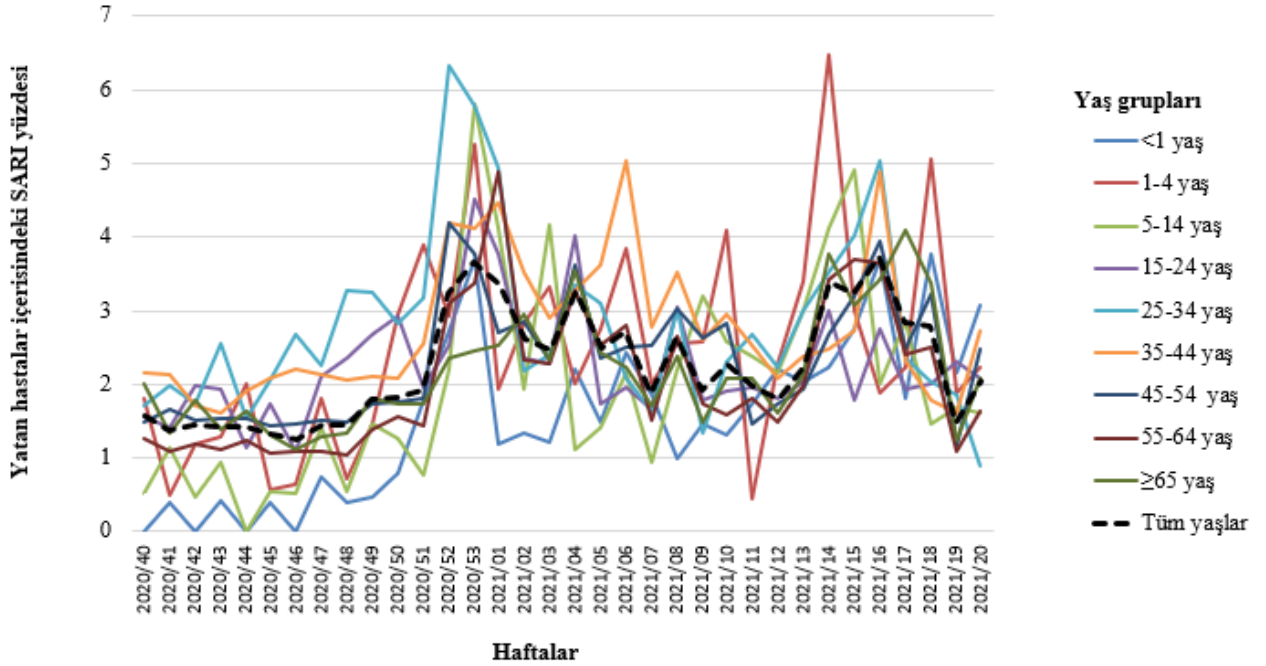

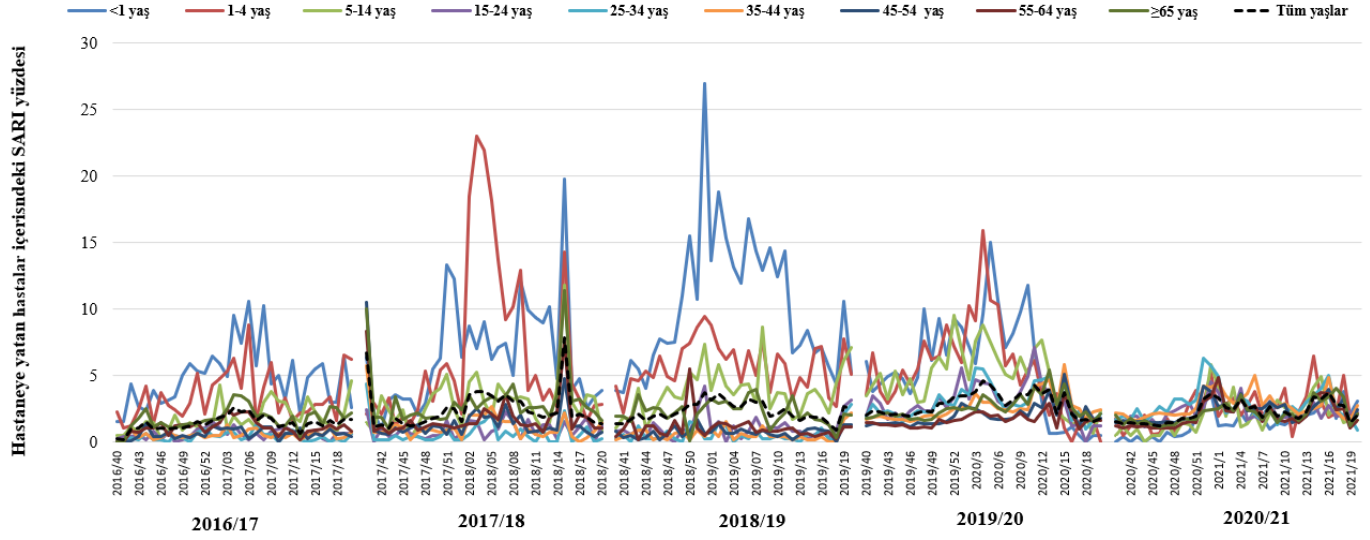
Son beş grip sezonu belirlenmiş hastanelere yatan hastalar içerisindeki SARI yüzdesi, Sentinel SARI Sürveyansı, 2020-2021 influenza sezonu.

Belirlenmiş hastanelere yatan hastalar arasında; yaş gruplarına göre SARI nedeniyle hastaneye yatan hasta yüzdesi, Sentinel SARI Sürveyansı, 2020-2021 influenza sezonu.

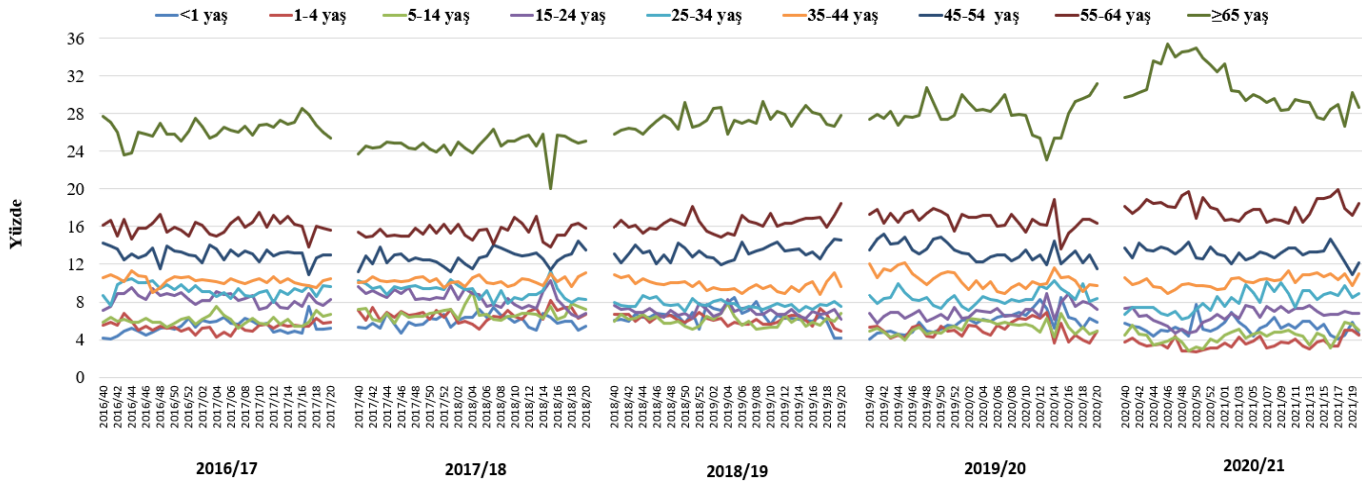

Son beş grip sezonu belirlenmiş hastanelere yatan hastalar arasında yaş gruplarına göre SARI nedeniyle yatan hasta yüzdesi, Sentinel SARI Sürveyansı .

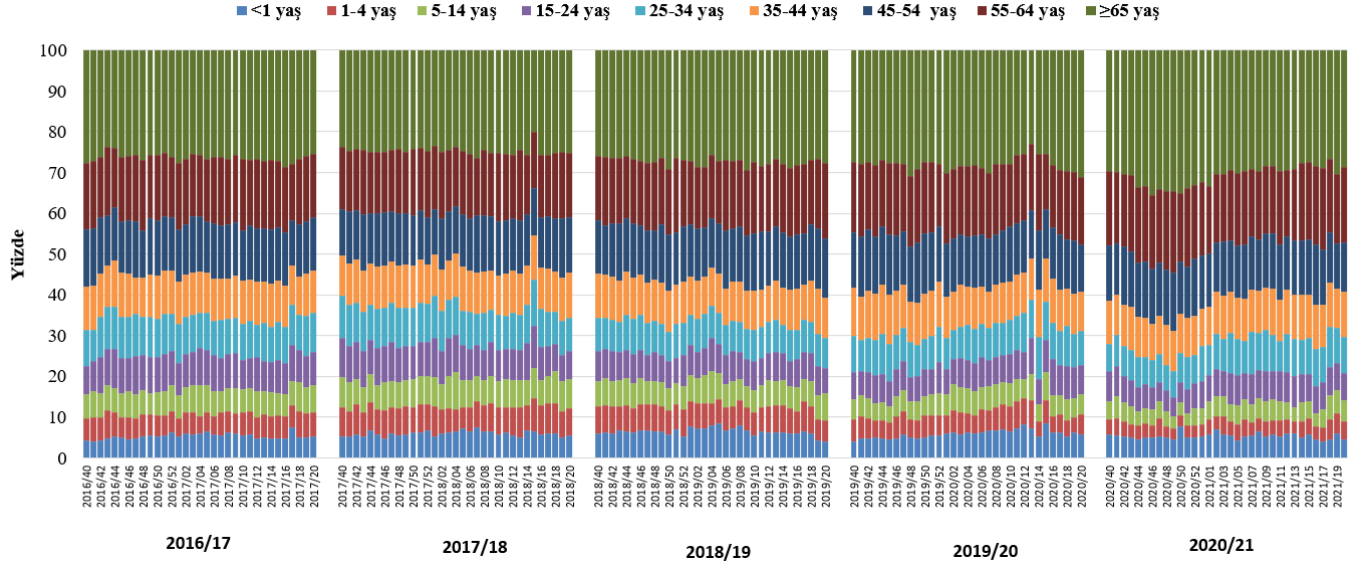

Son beş grip sezonu belirlenmiş hastanelere yeni yatan hastaların yaş gruplarına göre yüzde dağılımı, Sentinel SARI Sürveyansı , 2020-2021 influenza sezonu, Türkiye (a=b).

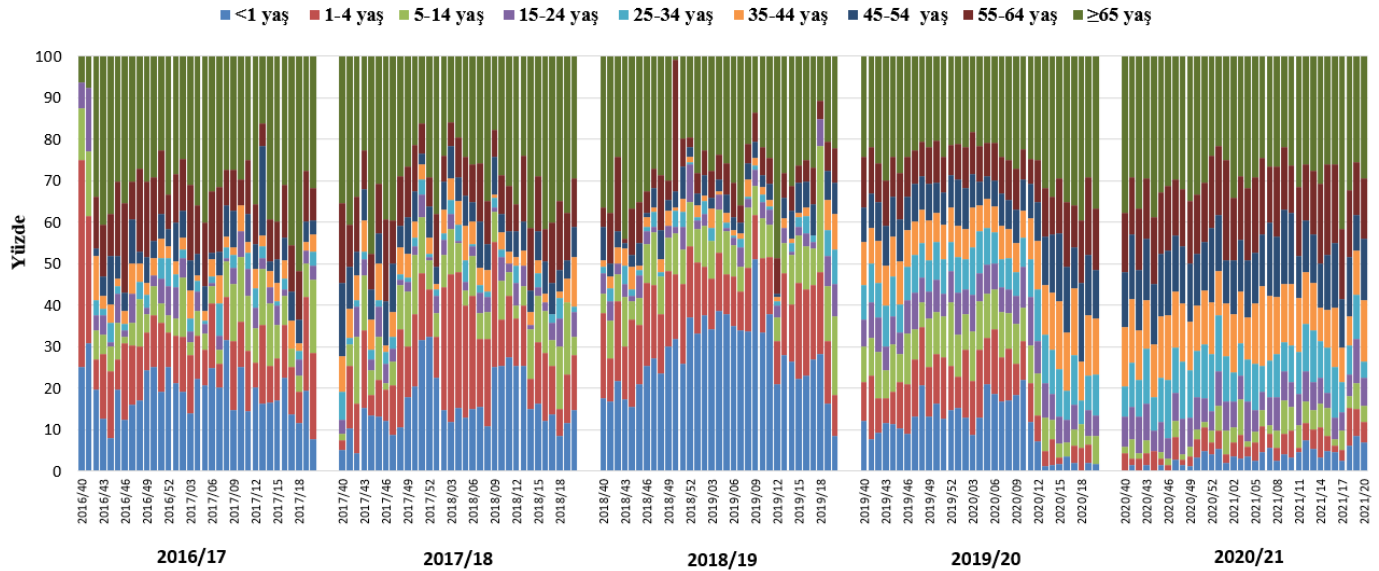
a.

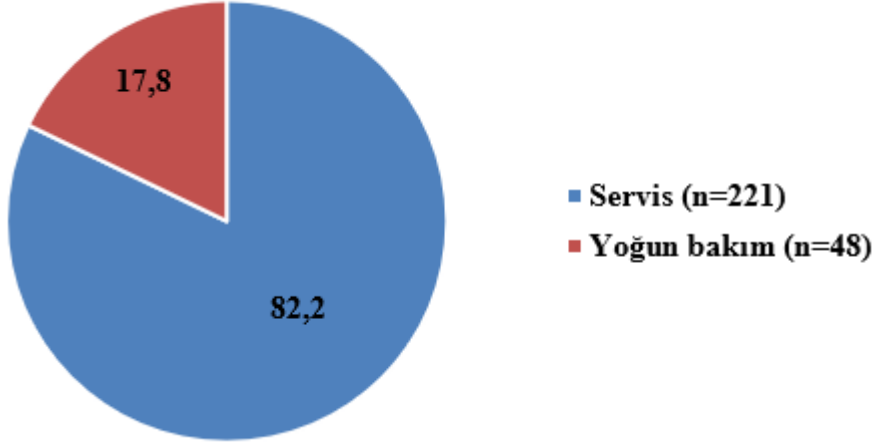
b.

Son beş grip sezonu belirlenmiş hastanelere SARI nedeni ile yatan hastaların yaş gruplarına göre yüzde dağılımı, Sentinel SARI Sürveysanı, 2020-2021 influenza sezonu, Türkiye.

Yoğun bakımda ve diğer servislerde SARI nedeni ile yatan ve numune alınan vakaların yüzde dağılımı, Sentinel SARI Sürveyansı, 2020-2021 influenza sezonu, Türkiye.

Tablo 3. Belirlenmiş hastanelere grip benzeri hastalık semptomları ile başvuran ayaktan hastalardan alınan solunum yolu numuneleri sonuçları, 2020/21 influenza sezonu.

	20. Hafta (17-23 Mayıs 2021)		40-20. Hafta (28 Eylül 2020-23 Mayıs 2021)	
	Sayı	%	Sayı	%
Çalışılan numune	0		260	
İnfluenza pozitif numune	0	0	0	0,0
İnfluenza A	0	0,0	0	0,0
İnf A*	0	0,0	0	0,0
İnf A H1N1	0	0,0	0	0,0
İnf A/H3N2	0	0,0	0	0,0
İnfluenza B	0	0,0	0	0,0
Negatif numune	0	0,0	260	100,0

Tablo 4. Aile hekimlerine ILI nedeni ile başvuran ayaktan hasta ve belirlenmiş hastanelere SARI nedeni ile yatan ve ILI nedeni ile başvuran ayaktan hastaların cinsiyet ve yaş dağılımı, Sentinel İnfluenza Sürveyansı, 2020/21 influenza sezonu.

	Aile Hekimi		Belirlenmiş Hastaneler			
	ILI(n=807)		SARI (n=269)		ILI(n=260)	
Cinsiyet	sayı	%	sayı	%	sayı	%
Erkek	347	43,0	161	59,9	149	57,3
Kadın	460	57,0	108	40,1	111	42,7
Yaş grupları						
<1	1	0,1	61	22,7	1	0,4
1-4	17	2,1	43	16,0	3	1,2
5-14	67	8,3	19	7,1	8	3,1
15-64	664	82,3	74	27,5	245	94,2
≥65	58	7,2	72	26,8	3	1,2
Yaş ortalaması ±SS						
	37,0±17,9		34,6±32,0		35,6±14,2	
Yaş ortancası (min;maks)						
	35,4(1,0-85,9)		33,8(0,01-94,5)		35,5 (0,7-85,7)	

AVRUPA**2021/20. Hafta (17-23 Mayıs 2021)**

İnfluenza aktivitesi sezonlar arası düzeyde seyretmiştir.

Sentinel ILI sürveyansı kapsamında 2021/20. hafta birinci basamak sağlık kurumlarına influenza benzeri hastalık (ILI), akut solunum yolu enfeksiyonu (ARI) semptomları ile başvuran bireylerden alınan 444 numunede influenza virüsü saptanmamıştır.

Non-sentinel influenza sürveyansı kapsamında sporadik olarak influenza virüsü tespit edilmiştir (İnfluenza A ve B).

2021/20. haftasında hastaneye yatan, laboratuvar onaylı influenza vakası bildirilmemiştir.

Düzenli ve yaygın olarak influenza tespiti için testler yapılmasına rağmen bildirilen influenza tespitleri çok düşüktür. SARS-CoV-2 bulaşını azaltmak amacı ile uygulanan halk sağlığı ve toplumsal önlemlerin etkisi nedeniyle olmuş olabilir.

Mart 2020'den itibaren influenza epidemiyolojik ve virolojik verilerinin toplanmasını olumsuz yönde etkileyen COVID-19 salgını, sağlık hizmeti arama davranışlarını, sağlık hizmeti sunumunu ve Avrupa Bölgesi'ndeki ülkelerde ve bölgelerdeki test uygulamalarını ve kapasitelerini etkilemiştir. 2020-2021 sezonu boyunca, test edilen örnek sayısında önceki sezonlara göre ~% 20 azalma mevcuttur. Tespit edilen influenza enfeksiyonlarının sayısında >% 99 azalma tespit edilmiştir ve sezonlar arası dönemlerde tespit edilenlere benzemektedir.

EuroMOMO projesine tüm nedenlere bağlı ölüm tahminleri verisi sağlayan 29 Avrupa Birliği ülkesinin veya bölgesinin verileri beklenen ölüm düzeyinde artış döneminden sonra normal düzeylere döndüğünü göstermektedir. Ancak birkaç ülkede beklenen ölüm düzeyinde artış bildirilmiştir.

2020-2021 Grip Sezonu Genel Değerlendirme

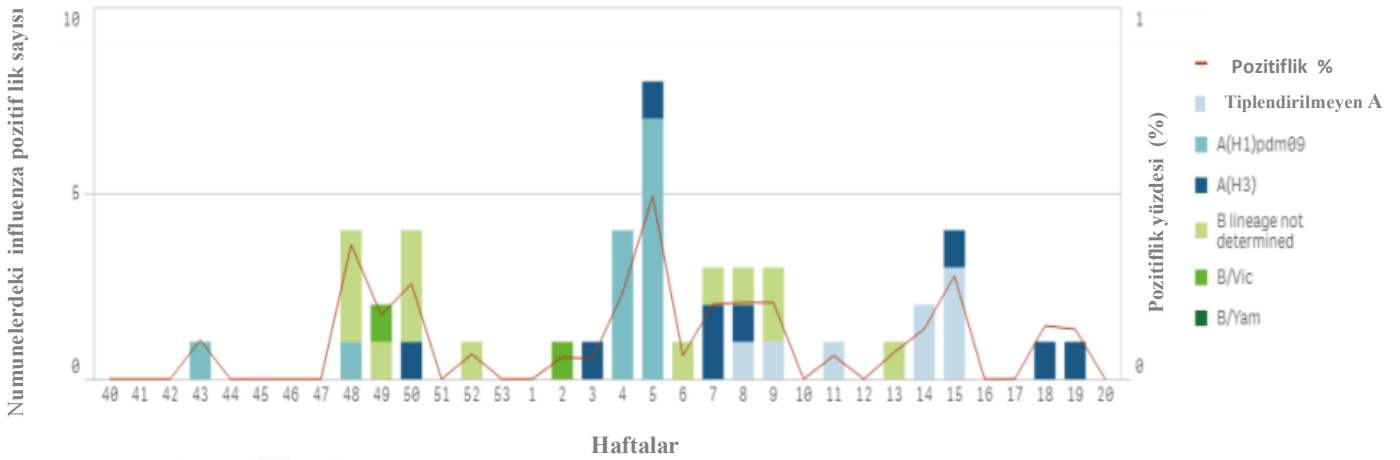
İnfluenza aktivitesi sezon boyunca sezonlar arası düzeyde (temel:baseline) seyretmiştir. İnfluenza pozitiflik yüzdesi %10 salgın(epidemik) eşliğinin altında kalmıştır.

2020/21 influenza sezonunda çalışılan 43.474 sentinel numunede 46(%0,1) influenza virüsü tespit edilmiştir(30 influenza A, 16 influenza B virüsü). Alt tiplendirilmesi yapılan 21 influenza virüsünün 13'ü influenza A(H1N1), 9'u influenza A(H3N2) virüsüdür. Soy belirlemesi yapılan 2 influenza B virüsü Victoria soyuna aittir.

Non-sentinel influenza sürveyansı kapsamında alınan 845.810 numunede 863(%0,1) influenza virüsü tespit edilmiştir. %50,8(438)'ini influenza A, %49,2(395)'sini influenza B virüsü oluşturmaktadır. Alt tiplendirilmesi yapılan 79 influenza A virüsünün 28'i influenza A(H1N1), 51'i influenza A(H3N2) virüsüdür. Soy belirlemesi yapılan 14 influenza B virüsünün 11'i Victoria, 3'ü Yamagata soyuna aittir.

Yeni koronavirüs hastalığı 2019 (COVID-19) salgını, ülkelerin ve bölgelerin sağlık hizmeti sunumlarını ve test kapasitelerini etkilemiştir ve bu da 2019-2020 sezonunda epidemiyolojik ve virolojik influenza verilerinin raporlanmasını olumsuz yönde etkilemiştir. Grip aktivitesi düşük düzeyde devam etmektedir. COVID-19 salgını devam ederken, 2020-2021 sezonu için sunulan influenza verilerinin, özellikle mevsimsel modeller açısından dikkatle yorumlanması gerekir.

Haftalara göre sentinel numunelerdeki influenza pozitiflik yüzdesi ve influenza alt tipleri sayısı, 2020-2021 İnfluenza Sezonu, Avrupa

© World Health Organization 2021.
© European Centre for Disease Prevention and Control 2021.
Reproduction is authorised, provided the source is acknowledged.

Kaynak: Flue News Europe, Joint ECDC-WHO/Europe weekly influenza update

Sentinel Hastane Verileri

1.1. Hastaneye yatışı yapılan influenza virüs pozitif vakalar -yoğun bakım üniteleri

2021/20. haftasında yoğun bakıma yatan, laboratuvar onaylı influenza vakası bildirilmemiştir. 2020/21 influenza sezonunda yoğun bakımda yatan laboratuvar onaylı (confirme) 11 influenza pozitif vaka bildirilmiştir (11 influenza A virüsü)

1.2. Hastaneye yatışı yapılan influenza virüs pozitif vakalar –diğer servisler

2021/20. haftasında hastaneye yatan (servis), laboratuvar onaylı influenza vakası bildirilmemiştir. 2020/21 influenza sezonunda yoğun bakım dışındaki diğer servislerde yatan laboratuvar onaylı (confirme) 2 influenza pozitif vaka (2 influenza A/H1N1) bildirilmiştir.

2.Sentinel SARI Sürveyansı

2020/21 influenza sezonunda SARI nedeni ile yatan vakalardan alınan solunum yolu numunelerinde 24 influenza virüsü (3 influenza A/H1N1, 7 influenza A/H3N2, 13 influenza A, 1 influenza B virüsü) tespit edilmiştir.

Mevsimsel influenza virüslerinin antiviral duyarlılığı

Çok az sayıda influenza virüsü nöraminidaz inhibitörlerine duyarlılık açısından test edilmiştir ve dizi(sekans) analizi hem oseltamivir hem de zanamivir tarafından normal inhibisyon göstermiştir.

DÜNYA

(23 Mayıs 2021 tarihine kadar olan verilere dayalı 7 Haziran 2021 'de güncellenmiş bilgi)

Devam eden COVID-19 salgını, ülkelerdeki test öncelikleri ve kapasitelerinin yanı sıra sentinel sürveyans kapsamında hizmet sunan personel ve rutinleri etkilediğinden, mevcut influenza sürveyans verileri dikkatle yorumlanmalıdır. Ülkeler tarafından SARS-CoV-2 virüs bulaşını azaltmak için uygulanan çeşitli hijyen ve fiziksel mesafe önlemleri, influenza virüs bulaşımın azalmasında rol oynamış olabilir.

Küresel olarak, bazı ülkelerde devam eden ve hatta artan influenza testlerine rağmen, influenza aktivitesi yılın bu döneminde beklenenden daha düşük seviyelerde kalmıştır.

Kuzey yarımkürenin ılıman bölgesinde, influenza aktivitesi sezonlar arası seviyenin(temel) altında kalmıştır, ancak Çinde influenza B Victoria soyunda hafif artış bildirilmiştir.

Güney yarımkürenin ılıman bölgesinde, sezonlar arası düzeyde influenza aktivitesi bildirilmiştir.

Karayipler ve Orta Amerika ülkelerinde influenza tespiti bildirilmemiştir.

Tropikal Güney Amerika'da influenza tespiti bildirilmemiştir.

Tropikal Afrika'da Batı ve Orta Afrika'da bazı ülkelerde çok az influenza virüs tespiti bildirilmiştir.

Güney Asya'da influenza tespiti bildirilmemiştir.

Güney Doğu Asya'da influenza tespiti bildirilmemiştir.

Dünya genelinde çok düşük düzeyde bildirilen influenza virüsü tespitinin çoğunluğunu influenza B virüsü oluşturmuştur.

Ulusal İnfluenza Merkezleri (NICs; National Influenza Centres) ve diğer ulusal influenza laboratuvarlarından 10 – 23 Mayıs 2021 tarihleri arasında FluNet'e 89 ülke, bölge veya alandan veri bildirilmiştir. DSÖ GISRS (Global Influenza Surveillance and Response System) laboratuvarlarında 284.780'den fazla numune değerlendirilmiştir. İnfluenza virüsü tespit edilen 764(%0,26) numunenin %9'unda influenza A, %91'inde influenza B virüsü saptanmıştır. Tiplendirmesi yapılan 20 influenza A virüsünün %55'i influenza A (H1N1)pdm09, %45'i ise influenza A(H3N2) alt tipidir. Soy belirlemesi yapılan 646 influenza B virüsünün %0,6'sı B/Yamagata, %99,4'ü B/Victoria soyuna soyuna aittir.

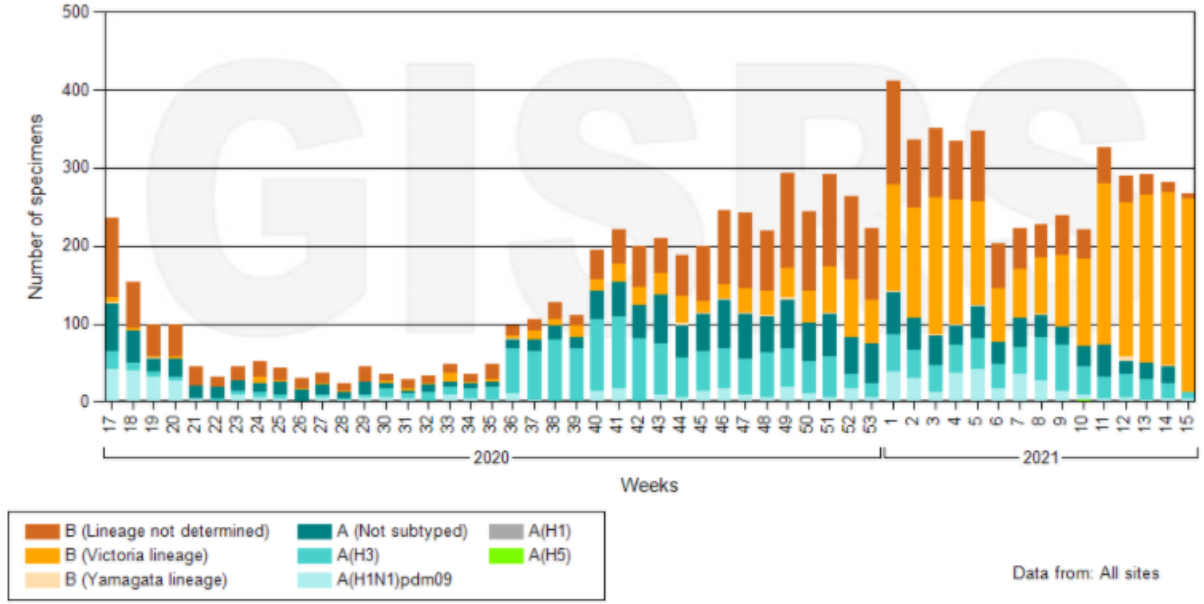
İnfluenza bulaş zonlarına göre solunum numunelerindeki influenza pozitiflik yüzdesi, WHO, 4 Haziran 2021.

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

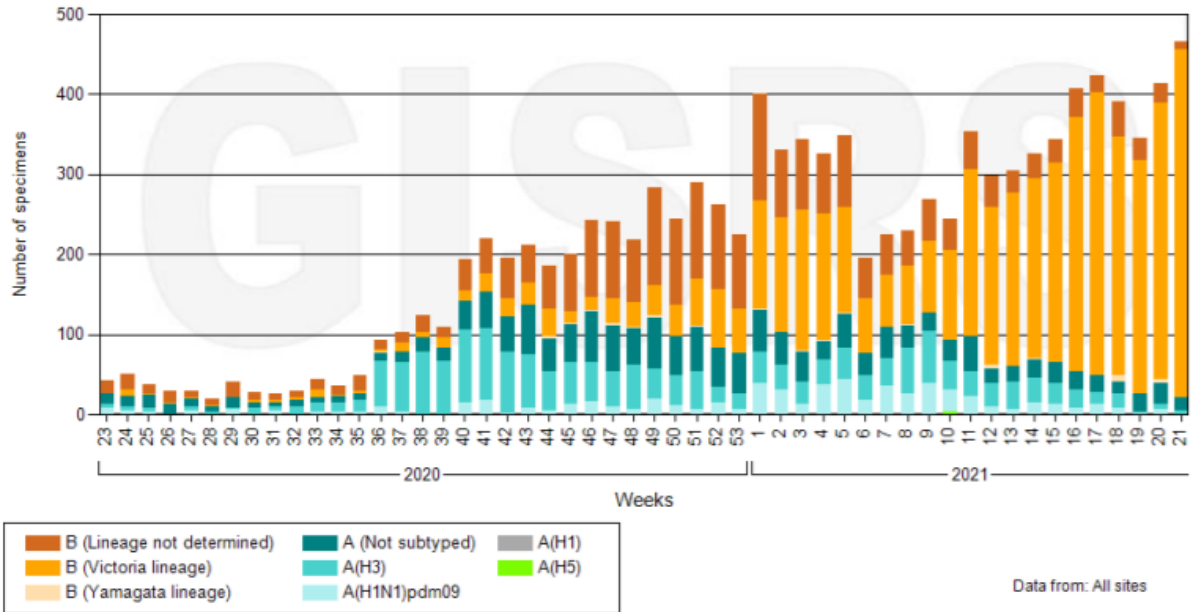
Data source: Global Influenza Surveillance and Response System (GISRS), FluNet (www.who.int/flu-net)
Copyright WHO 2021. All rights reserved.

Dünya’da influenza alt tiplerine göre pozitif numune sayısı, 2020/21 influenza sezonu.

Data source: FluNet (www.who.int/fluinet), GISRS

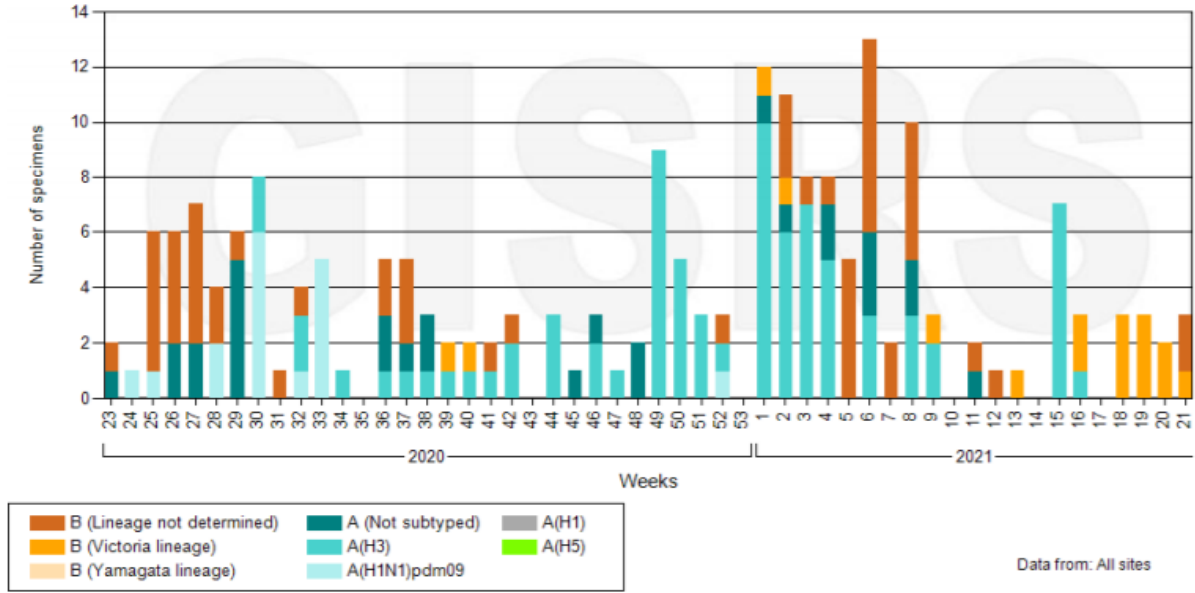
© World Health Organization 2021

Kuzey yarımkürede influenza alt tiplerine göre pozitif numune sayısı, 2020/21 influenza sezonu.

Data source: FluNet (www.who.int/toolkits/fluinet), Global Influenza Surveillance and Response System (GISRS)

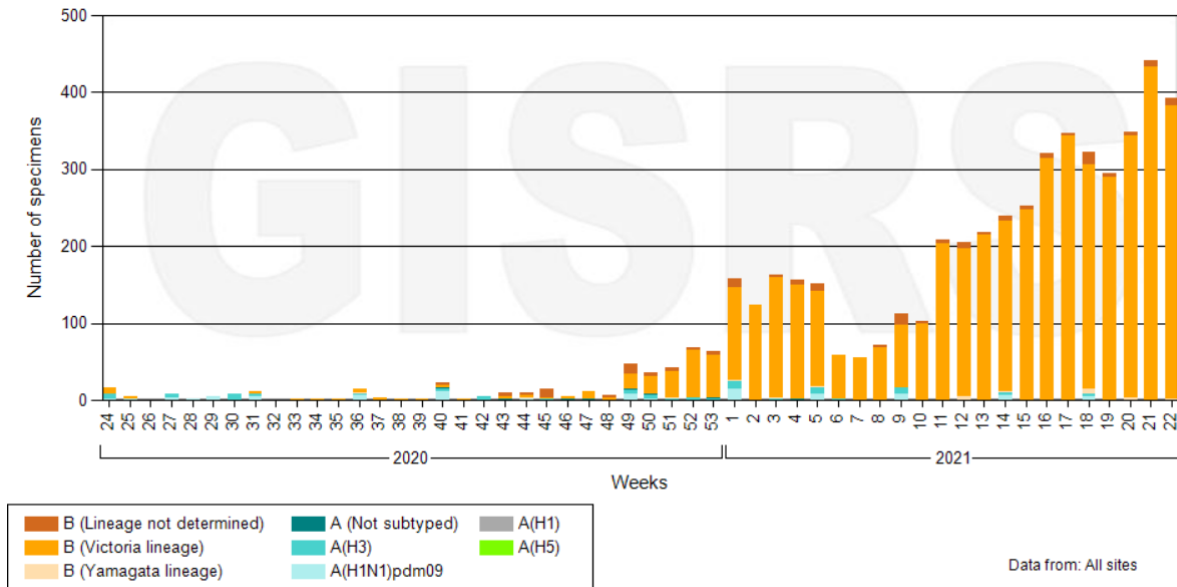
Data generated on 04/06/2021

Güney yarım kürede influenza alt tiplerine göre pozitif numune sayısı, 2020/21 influenza sezonu.

Data source: FluNet (www.who.int/toolkits/flunet). Global Influenza Surveillance and Response System (GISRS)
Data generated on 04/06/2021

Batı Asya'da(Azerbaycan, Bahreyn, Birleşik Arap emirlikleri, Ermenistan, Gazze Şeridi, Gürcistan, Irak, İsrail, Katar, Kıbrıs, Kuveyt, Lübnan, Sudi, Arabistan, Suriye, **Türkiye**, Umman, Ürdün, Yemen) influenza alt tiplerine göre pozitif numune sayısı, 2020/21 influenza sezonu.

Data source: FluNet (www.who.int/flunet), GISRS

© World Health Organization 2021

2021-2022 İNFLUENZA SEZONU ÖNERİLEN GRİP AŞISI İÇERİĞİ

Kuzey yarım kürede 2021-2022 grip mevsiminde önerilen grip aşısı içeriği, 26 Şubat 2021

Dörtlü(quadrivalan) aşı içeriği;

Yumurta tabanlı aşı içeriği;

- A/Victoria/2570/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Cambodia /e0826360/2020 (H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019- (B/Victoria soyu) benzeri virüs,
- B/Phuket/3073/2013- (B/Yamagata soyu) benzeri virüs

Hücre veya rekombinant tabanlı aşı içeriği;

- A/Wisconsin/588/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/ Cambodia /e0826360/2020(H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,
- B/Phuket/3073/2013-(B/Yamagata soyu) benzeri virüs

Üçlü (trivalan) aşı içeriği ;

Yumurta tabanlı aşı içeriği;

- A/Victoria/2570/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Cambodia /e0826360/2020 (H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,

Hücre veya rekombinant tabanlı aşı içeriği;

- A/Wisconsin/588/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/ Cambodia /e0826360/2020(H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,

https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2021-22_north/en/
linkinden detaylı bilgilere ulaşabilirsiniz.

2020-2021 İNFLUENZA SEZONU ÖNERİLEN GRİP AŞISI İÇERİĞİ

Kuzey yarım kürede 2020-2021 grip mevsiminde önerilen grip aşısı içeriği, 28 Şubat 2020

Dörtlü(quadrivalan) aşısı içeriği;

Yumurta tabanlı aşısı içeriği;

- A/Guangdong-Maonan/SWL1536/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Hong Kong /2671/2019 (H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,
- B/Phuket/3073/2013-(B/Yamagata soyu) benzeri virüs

Hücre veya rekombinant tabanlı aşısı içeriği;

- A/Hawaii/70/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Hong Kong /45/2019 (H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,
- B/Phuket/3073/2013-(B/Yamagata soyu) benzeri virüs

Üçlü (trivalan) aşısı içeriği ;

Yumurta tabanlı aşısı içeriği;

- A/Guangdong-Maonan/SWL1536/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Hong Kong /2671/2019 (H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,

Hücre veya rekombinant tabanlı aşısı içeriği;

- A/Hawaii/70/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Hong Kong /45/2019 (H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,

https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2020-21_north/en/

linkinden detaylı bilgilere ulaşabilirsiniz.

2020-2021 İNFLUENZA SEZONU ÖNERİLEN GRİP AŞISI İÇERİĞİ

Güney yarım kürede 2020-2021 grip mevsiminde önerilen grip aşısı içeriği, 25 Eylül 2020

Dörtlü(quadrivalan) aşısı içeriği;

Yumurta tabanlı aşısı içeriği;

- A/Victoria/2570/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Hong Kong /2671/2019 (H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,
- B/Phuket/3073/2013- (B/Yamagata soyu) benzeri virüs

Hücre veya rekombinant tabanlı aşısı içeriği;

- A/Wisconsin/588/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Hong Kong /45/2019 (H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,
- B/Phuket/3073/2013-(B/Yamagata soyu) benzeri virüs

Üçlü (trivalan) aşısı içeriği ;

Yumurta tabanlı aşısı içeriği;

- A/Victoria/2570/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Hong Kong /2671/2019 (H3N2) benzeri virüs,
- B/Washington/02/2019-(B/Victoria soyu) benzeri virüs,

Hücre veya rekombinant tabanlı aşısı içeriği;

- A/Hawaii/70/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,
- A/Hong Kong /45/2019 (H3N2) benzeri virüs,
- A/Wisconsin/588/2019 (H1N1)pdm09-benzeri virüs,

https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2021_south/en/

linkinden detaylı bilgilere ulaşabilirsiniz.

HAFTALIK İNFLUENZA (GRİP) SÜRVEYANS RAPORU

Mevsimsel grip ülkemizde ve dünyada her yıl milyonlarca insanı etkilemekte, genel olarak bilindiğinden çok daha fazla sayıda hastane yatışlarına ve ölümlere neden olmaktadır. İnfluenza (grip), influenza virüsünün neden olduğu bir akut solunum yolu hastalığıdır ve dünyada yaygın olarak görülmektedir. İnfluenza klinik olarak, diğer etkenlerin neden olduğu akut solunum yolu enfeksiyonlarından ayırt edilememektedir. Grip genellikle 1-2 haftalık bir sürede tamamen iyileşmekte, ancak yaşlılar, çocuklar ve diğer riskli gruplarda ağır komplikasyonlarla seyrebilmektedir. Bunun yanı sıra ölümlere, ciddi iş gücü kayıplarına ve ekonomik kayıplara neden olabilmekte, epidemi ve pandemilerle seyrebilmektedir. Bu nedenlerle influenza hastalığının takip edilmesi önemlidir.

Sentinel sürveyans, belirlenmiş noktalardan sınırlı sayıda rutin olarak sistematik veri toplanmasını içerir. Bu sürveyans türü ile gerçek zamanlı ve etkin bir biçimde yüksek kalitede veri toplanabilmektedir.

Sentinel İnfluenza Sürveyansı:**Neden Yapılıyor?**

İnfluenza sürveyansı kapsamında tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sentinel sürveyans, ‘İnfluenza Benzeri Hastalık Sürveyansı’ biçiminde 2005 yılından bu yana sürdürülmektedir. Ancak ülkemizde sürdürülen influenza benzeri hastalık sürveyansının ağır/şiddetli influenza vakalarının takip edilmesi ve influenza nedeniyle hastaneye yatan ağır vakaların risk faktörleri ile ilgili bilgilerin toplanması açısından yetersiz olması nedeniyle Aralık 2015 tarihinden itibaren ‘Ağır Akut Solunum Yolu Enfeksiyonları Sürveyansı’ uygulanmaya başlanmıştır.

Genel olarak influenza sürveyansının amacı

- İnfluenza sezonunun başlangıç ve bitiş zamanını tespit etmek ve bunları izlemek,
- Dolaşımdaki virüs suşlarını tespit etmek,
- İnfluenza virüslerinin yapısında meydana gelebilecek değişiklikleri saptamak,
- Dolaşımda farklı bir virüs tipi var ise bu virüs tipini mümkün olduğu kadar erken tespit etmek,
- İnfluenza tedavisinde kullanılan antiviral ilaçlara karşı virüs direncini değerlendirmek,
- Mevsimsel grip için üretilen aşılar da kullanılacak olan virüs tiplerini belirlemek, etkili aşının zamanında güncellenmesini sağlamak için virüsün alt tiplerini veya yeni varyantlarını tanımlamak ve erken dönemde saptamak,
- Ağır/şiddetli influenza vakalarını değerlendirmek,
- İnfluenza nedeniyle hastaneye yatan ağır vakaların risk faktörlerini tespit ve takip etmek ve değerlendirmek
- Hastalığın şiddetini ve virüs suşları ile hastalık şiddeti arasındaki ilişkiyi belirlemek
- Mortalite açısından yüksek risk gruplarını saptamak, izlemek ve virüs suşları ile olan ilişkisini değerlendirmek,

- İnfluenza sezonu dışında ortaya çıkan beklenmedik influenza vakalarını ya da salgınlarını önceden saptamak,
- Yıl boyunca hastalığın seyrini takip etmektir.

Haftalık İnfluenza Sürveyans Raporu, bu sürveyansın haftalık sonuçları ile birlikte ülkemiz ve dünyadaki son durumu özetleyen bir rapordur.

Nasıl Yapılıyor?

Gribin takibi dünya genelindeki ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de bölgesel olarak yapılmakta ve bu sayede grip yakından ve güvenli olarak izlenmektedir. İnfluenza hastalığının takibine yönelik sentinelsürveyans çalışması“İnfluenza (Grip) Benzeri HastalıkSürveyansı” ve “Sentinel Ağır Akut Solunum Yolu Enfeksiyonları (SARI) Sürveyansı” şeklinde yürütülmektedir.

‘**Sentinel İnfluenza Benzeri Hastalık (ILI/IBH/GBH) Sürveyansı**’ kapsamında ülkemizin farklı bölgelerinden seçilmiş 21 ilimizde (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Edirne, Erzurum, İstanbul, İzmir, Kars, Kocaeli, Konya, Malatya, Muğla, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tekirdağ, Trabzon, Uşak, Van) İstanbul’da 20, diğer illerde 10 aile hekimi olmak üzere toplam 220 aile hekimi görev almaktadır. Aile hekimleri her hafta kendilerine başvuran kişiler içerisinde “grip benzeri hastalık” geçiren hasta sayılarını ve bu hastaların en az birinden aldıkları numuneleri değerlendirilmek üzere göndermektedir .Bu örneklerde influenza virüsleri çalışılmaktadır.

‘**Sentinel Ağır Akut Solunum Yolu Enfeksiyonları (SARI) Sürveyansı**’ kapsamında ise ülkemizin farklı bölgelerinden seçilmiş 6 ilde (Adana, Ankara, Erzurum, İstanbul, İzmir, Samsun) seçilmiş hastaneler görev almaktadır. Hekimler hastanede yatan ve SARI vaka tanımına uyan tüm hastalardan aldıkları numuneleri ve hastaneye yatan hasta sayılarını değerlendirilmek üzere göndermektedir. Bu örneklerde influenza ve diğer solunum yolu virüsleri (Adenovirüs, Coronavirus HKU1, 229E, NL63, OC43, Enterovirus, H.bocavirus, H. Metapneumovirus, Mycoplasma Pneumoniavirus, Parainfluenzavirus 1,2,3,4, Parechovirus, Rhinovirus, RSV A/B) çalışılmaktadır.

Numuneler Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Viroloji Laboratuvarı, Adana Halk Sağlığı Laboratuvarı, Antalya Halk Sağlığı Laboratuvarı, Diyarbakır Halk Sağlığı Laboratuvarı, Erzurum Halk Sağlığı Laboratuvarı, İzmir Halk Sağlığı Laboratuvarı, İstanbul Halk Sağlığı Laboratuvarı, Samsun Halk Sağlığı Laboratuvarı ve Van Halk Sağlığı Laboratuvarı’nda çalışılmaktadır.

Aile hekimleri tarafından haftalık bildirilen “grip benzeri hastalık” ve belirlenmiş hastanelerden bildirilen “ağır akut solunum yolu enfeksiyonları” sayıları ve laboratuvarlardan alınan numune sonuçları birlikte değerlendirilmekte ve Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı tarafından haftalık olarak analizi yapılmaktadır. Analiz sonuçları ile bu raporda yer alan tablolar, grafikler ve değerlendirmeler yayınlanmaktadır.

Sentinel Dışı (Non-Sentinel) İnfluenza Sürveyansı

Türkiye genelinde belirlenen merkezler dışında kalan sağlık kurum ve kuruluşlarında vaka tanımına uyan kişilerden gönderilen örnekler ve vaka bilgi formları değerlendirmeye alınmaktadır. Bu örneklerde influenza ve diğer solunum yolu virüsleri çalışılmaktadır.

GRİBE KARŞI ALINACAK ÖNLEMLER

1- Kişisel Korunma Önlemleri

- Hasta kişiler ile yakın temastan kaçınmalıdır.
- Grip benzeri bir hastalık geçirildiğinde evde istirahat etmelidir.
- Hastayken, hastalığı bulaştırmamak için mümkün olduğunca diğer insanlarla temas sınırlandırılmalıdır.
- Aksırma ve öksürme esnasında burun ve ağız kağıt mendille kapatılmalı ve kullanılan kağıt mendil çöp kutusuna atılmalıdır.
- Sabun ve su ile eller sık sık yıkanmalıdır.
- Bulaşma yollarından olan ağız, burun ve gözlere kirli ellerle temas etmekten kaçınmalıdır.
- Yüzeyler sık sık temizlenmelidir.

2- Grip Aşısı

Grip nedeniyle ciddi hastalık riski taşıyan belirli gruplar mevcuttur ve bu gruplar için korunma büyük önem taşır. Bu sebeple, 65 yaş ve üzerindeki kişiler ile yaşlı bakımevi ve huzurevinde kalan kişilerin bu durumlarını belgelendirmeleri halinde sağlık raporu aranmaksızın; gebeler, astım dahil kronik akciğer ve kalp-damar sistemi hastalığı olan erişkin ve çocuklar, şeker hastalığı dahil herhangi bir kronik metabolik hastalığı, kronik böbrek yetmezliği, kan hastalığı veya bağışıklık sistemi baskılanmış olan erişkin ve çocuklar ile 6 ay- 18 yaş arasında olup uzun süreli aspirin tedavisi alan çocuk ve gençlerin hastalıklarını belirten sağlık raporuna dayanılarak, hekim tarafından reçete edildiğinde, yılda bir defaya mahsus olmak üzere grip aşısı bedelleri, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Sağlık Uygulama Tebliği kapsamında karşılanmaktadır. Bu kişiler hekime başvurarak reçete ile eczanelerden aşılarını alabilirler.

Diğer önemli bir risk grubu da sağlık çalışanlarıdır. Sağlık çalışanları, hem kendileri birçok hastayla karşılaştıkları için risk altındadırlar, hem de kendileri hasta olduklarında başka insanlara hastalık bulaştırma riski taşırlar. Sağlık çalışanları için Sağlık Bakanlığımız tarafından her yıl grip aşısı temin edilmekte ve ücretsiz uygulanması yapılmaktadır.

Bazı kişiler için ise grip aşısı uygulanması tıbbi açıdan sakıncalı olacağı için yasaktır. Bunlar yumurta alerjisi olanlar (yumurta yediğinde ciddi allerjik reaksiyon geçirenler), geçmişte grip aşısı uygulanmasıyla ciddi allerjik reaksiyon gelişmiş olanlar ve 6 aydan küçük bebeklerdir. Orta dereceli ya da ciddi ateşli bir hastalık geçirmekte olan kişilerin geçirdiği hastalığın belirtileri azaldıktan sonra aşılanmaları daha uygun olacaktır.

Yukarıda sayılan risk gruplarındaysanız grip geçirdiğinizi düşündüğünüzde hekime müracaat ediniz. Ayrıca, grip geçirdiğinizde belirtileriniz ağırlaşır (nefes darlığı, göğüs ağrısı, bilinç bulanıklığı, yüksek ateş, öksürük gibi belirtilerin ortaya çıkması) bir hekime başvurun ve tavsiyelerine göre gerekli ilaçları kullanın. Antibiyotikler gribi tedavi etmezler, bu nedenle hekim tavsiyesi dışında antibiyotik kullanmayın.

İNFLUENZA SÜRVEYANSINA KATKI SAĞLAYAN SAĞLIK KURULUŞLARI

ANKARA

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Bulaşıcı Hastalıklar ve Erken Uyarı Dairesi Başkanlığı,
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Mikrobiyoloji Referans Laboratuvarları ve Biyolojik Ürünler Dairesi Başkanlığı,
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Halk Sağlığı Bilişimi Dairesi Başkanlığı,
Ankara İl Sağlık Müdürlüğü,
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim Araştırma Hastanesi,
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Dr.Sami Sami Ulus Kadın Doğum Çocuk ve Sağlığı Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi,
Aile Hekimleri;

Abdurrahman Çağlar,
Bahar Aykut.
Bahattin İlter,
Emel Ünal,
Fehmi Özgür Özgün,
Sevinç Yılmaz Yeltekin,
Seyyide Ayşenur Kuzucu Üşümüş,
Suha Özkan,
Vural Dirimeşe,
Zeliha Ateş

ADANA

Adana İl Sağlık Müdürlüğü,
Adana Halk Sağlığı Laboratuvarı,
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim Araştırma Hastanesi,
Aile Hekimleri;

Aylin Sulu Yalçın,
Ayşe Erden,
Ersin Uçan,
Esra Akyürek,
Halit Çabuk,
Işıl Merdan,
Mehmet Canhilal,
Seher Süheyla Evrücke,
Sibel İncesoy,
Yıldız Seçilmiş,

ANTALYA

Antalya İl Sağlık Müdürlüğü,
Antalya Halk Sağlığı Laboratuvarı,
Aile Hekimleri;

Ayten Özçakır,
Burçin Kayaalp,
Halil İbrahim Yılmaz,
Hatice Kama,
Özlem Celayir,
Selma Karakurt,
Şahin Giray Küfeciler,
Tolga Erdoğan,
Uğur Yaşar Şatiroğlu,
Vahit Abbaspur

BURSA

Bursa İl Sağlık Müdürlüğü,
Aile Hekimleri;

Demet Başak Özal,
Engin Muhlis Erdoğan,
Figen Duygulu,
İlknur Gürel,
İsmail Serkan Ursavaş,
Nilgün Nilüfer Yiğitalp
Ömer Burç,
Rıfat Halaç,
Salim Erdal Erdem,
Uğur Köksal,

DİYARBAKIR

Diyarbakır İl Sağlık Müdürlüğü,
Diyarbakır Halk Sağlığı Laboratuvarı,
Aile Hekimleri;

Berivan Güzel,
Celal Canpolat,
Ekrem Kaplan,
Ferat Üngür,
Jıyan Demir,
Kadri Pervane,
Mehmet Agah Gür,
Mehmet Nevzat Karahan,
Şeyhmus Çakır,
Zelal Kolçak Dolu,

EDİRNE

Edirne İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Binnur Tağtekin Sezer,

Can Şimşek,

Ersin Berber,

Esra Tekinarslan,

Güner Atlı,

Hakkı Özgür,

Mert Boztaş,

Özlem Önal,

Ruhsar Tuncer,

Sabri Şen,

ERZURUM

Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü,

Erzurum Halk Sağlığı Laboratuvarı,

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Erzurum Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi,

Aile Hekimleri;

Asena Miraç Gürbüz Yalçın,

Demet Çetin,

Fulya Gündoğan Torbak,

Gökburak Atabay,

Orhan Nihat Odabaş,

Özgür Demir Cinisli,

Özlem Kiki,

Semra Tan Kamacı,

Sunay Şahin,

Temel Macit,

İSTANBUL

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü,
İstanbul Halk Sağlığı Laboratuvarı,
Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim Araştırma Hastanesi,
Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim Araştırma Hastanesi,
Aile Hekimleri;

Abdullah Ozan Polat,
Burcu Aslan,
Battal Emre Şahin,
Beray Bayar,
Candaş Ender Sevindi,
Chakı Rasıt,
Cuma Kahveci,
Hakkan Hekimoğlu,
Hatice Arslan,
Hamit Saraçoğlu,
Hüseyin Yılmaz Tanca,
Julius NjumeEpie,
Koray Çehreli,
Özgür Altan,
Özlem Aydoseli
Safiye Kırbaş,
Salim Çallı,
Sayragül Şişmanlar Rakıcı,
Selda Handan Karahan Saper,
Selma Ünlüer,

İZMİR

İzmir İl Sağlık Müdürlüğü,
İzmir Halk Sağlığı Laboratuvarı,
Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Dr. Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi EAH,
Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Aile Hekimleri;

Ahmet Özen,
Dilek Gülenay
Güzin Şehirali,
Kenan Ayık
Mediha Gül Atay,
Mehmet Tuna Altılı,
Nil Tepeli Özoğlu
Nur Şehnaz Hatipoğlu,
Özgür Ulukök,
Ramazan Taner Özkara

KARS

Kars İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Ali Osman Arpacı,

Aygül Taşdemir,

Mehmet Kadioğlu,

Murat Akbulak,

Ramazan Çoban

Saadet Nur Hacısalihoğlu,

Sinan Karataş,

Şeyma Beytut

Yakup Raşidoğlu,

Yeşim Taşdemir

KOCAELİ

Kocaeli İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Alperen Payza,

Burcu Çetinel,

Erol Altıokka,

Erkan Yılmaz,

Fatih İğit,

Mehmet Ayas,

Muhammed Karabulut,

Nazım Uzunca,

Özlem Sezer,

Ülkü Hacer Madenüs

KONYA

Konya İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Ayşe Turhan,

Adem Turgut Tavlar,

Fadim Özyurt,

Gürhan Cıvcık,

Mehmet Sarıbaş,

Mehmet Sadrettin Özrdem,

Muammer Aysu,

Özgür Önal,

Şule İzgi,

Üzeyir Özek,

MALATYA

Malatya İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Arzu Uymaz,
Ekrem Ardeşir Doğan,
Gamze Erbaş,
Lale Dalkaya,
Mahsuni Karaaslan,
Memet Deniz,
Nur Ekmen Gürbüz,
Özlem Sarıcı Üzmez,
Seyid Çiftçi,
Tarkan Şahin,

MUĞLA

Muğla İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Ali Çekem,
Ayfer Gürcan,
Engin Balcı,
Gülçin Sivrikaya Oğuz,
Gülçin Özkan Onur,
İbrahim Yağmur Savran,
İsmail Eser,
Mehmet Ali Karaosmanoğlu,
Mustafa Yakışıklı
Özer Bektaş,

SAMSUN

Samsun İl Sağlık Müdürlüğü,

Samsun Halk Sağlığı Laboratuvarı,

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Samsun Eğitim Araştırma Hastanesi,

Aile Hekimleri;

Ali Tüter,
Esin Kelkitli,
Fatma Malay,
Filiz Güven,
Fisun Köse,
Kenan Karadeniz,
Mustafa Özkesen,
Mustafa Turhan,
Özkan Barutçu,
Pervin Pehlivan,

SİVAS

Sivas İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Ahmet Yılmaz,
Abdullah Kaya,
Ahmet Işık,
Gökhan Tan,
Halil Kol,
Hatice İçer,
Merve Gedikli,
Mustafa Sever,
Nadir Sarıönder
Nur Elif Özterk,

ŞANLIURFA

Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Ahmet Fevzi Örer,
Hasan Şık,
İbrahim Halil Ağrıç,
Mehmet Kayacan,
Mehmet Cavur,
Mustafa Korkmaz,
Okan Ürkmez,
Rümeysa Sarraç,
Şebnem Tercan,
Şükran Atbinici,

TEKİRDAĞ

Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Alişah Büyükyatıkçı,
Emsal Gemici,
Ercan Boyraz,
Gonca Kök,
Melike Çelik,
Nilay Gülümser,
Sema Bilgili,
Sibel Ünal,
Ufuk Çınar,
Yalçın Öztürk,

TRABZON

Trabzon İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Ayhan Çanakçı,
Aynur Yıldız Yaylı,
Aysel İmamoğlu,
Bahar Birinci,
Dilaver Yıldırım,
Hasan Eraydın,
Hüseyin Türkoğlu,
Semiha Aydın,
Serkan Özdemir,
Şükrü Özgün,

UŞAK

Uşak İl Sağlık Müdürlüğü,

Aile Hekimleri;

Ali Kuş,
Derviş Şahin,
Fatma Dönmez,
Filiz Özer Kaya,
İmran Ekim,
İzzet Göker Küçük,
Mehmet Karasu,
Muhammed Emin Pür,
Özkan Özer,
Türker Çelik,

VAN

Van İl Sağlık Müdürlüğü,

Van Halk Sağlığı Laboratuvarı,

Aile Hekimleri;

Berican Şahin,
Engin Alçıçek,
Fatma Şahin,
Hüseyin Çelik,
Kasım Nergiz,
Muhabbet Dağgöl
Muhammed Nuri Akbaş,
Nisanur Soyalp,
Reşat Kınık,
Sinan Özgökçe